

BÖLÜM 3

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

1. Yazı

Engelliler için Seferberlik

Türkiye'nin mevcut tablosu, başta yöneticiler olmak üzere, hepimize çok ciddi görevler düştüğünü göstermektedir.

Ne yazık ki nüfusumuzun yüzde 12'si engellidir. Yaklaşık 8 milyon engellimiz vardır. Aileleriyle birlikte en az 25 milyonluk bir kitle sıkıntı içindedir.

Nüfusumuz gittikçe yaşlanmaktadır. Bu da himayeye muhtaç yaşlı sayısını, geriatri, Multipl Skleroz (MS), Alzheimer ve benzeri hastalıklara düşer olanların adedini arttırmaktadır.

Takdir etmek gerekir ki, makro bir plan olmasa da devletin bu konulara ilgisi ve kaynak aktarımı her yıl artmaktadır. Mesela, evde bakılan vatandaş sayısı 403 bin 788'dir ve 2,9 milyar lira aktarılmaktadır.

Ödenen yaşlılık maaşı tutarı 1 milyon 232 bin 972 liradır.

Devlete ait 79 rehabilitasyon merkezi vardır. Kapasite 5 bin 157'dir.

Özel sektöre ait merkez sayısı 150, kapasite 13 bin 121'dir.

Huzurevi sayısı 297 olup kapasite toplam 24 bin 194'tür. Doluluk sayısı 19 bin 302'dir. Kamuda istihdam edilen engelli sayısı 101 bindir.

Yıllar itibariyle ilerleme vardır. Ancak yeterli düzeye ulaşmak için hepimizin el birliğiyle gayret göstermesi gerekmektedir. Bir seferberlik başlatılmalıdır.

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'nın başkanlığında, Maliye, İçişleri, Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıkları müsteşarlarının bulunduğu bir 'planlama, icra ve denetim kurulu' oluşturulmalıdır.

Bu kurul, mahalli idareler, valilikler, üniversiteler, ciddiyetini ispatlamış vakıflardan en geniş biçimde istifade etmelidir.

- En hızlı biçimde 'stratejik plan' hazırlanmalıdır. Engelli, yaşlı ve hastaların envanteri yapılmalıdır. Altyapı ihtiyaçlarını ve maliyetlerini tespit etmelidir. (Mutlaka, çok geniş bir 'Ar-Ge ve proje üretim birimi' kurulmalıdır.) Yurt içi ve dışı uygulamalardan istifade edilmelidir.
- Uygulamaya paralel olarak, ihtiyaç duyulacak bakım elemanlarının (eğitici, hemşire, hasta bakıcı, psikiyatrist, refakatçi, doktor, fizik tedavi uzmanı, masör ve masöz ve benzeri) eğitimi başlatılmalıdır. Böylece on binlerce evladımıza, kız ve kadınıımıza istihdam imkânı doğacaktır.
- Özellikle vakıf, hazine, belediye, il özel idaresi arazileri tercih edilerek şehrin dışında mümkün olan en geniş alanlarda bakım, eğitim, rehabilitasyon merkezleri ve yaşam köyleri planlanmalıdır. Elbette mevcut kamplar, tatil köyleri ve benzeri sosyal tesisler de bu amaca tahsis edilmelidir.
- Kurul tüm uygulamaları en titiz biçimde denetleyebilecek bir düzeni de teşekkül ettirmelidir. Bu konuda mülki ve mahalli idarelere de görev ve sorumlulukları vermelidir.
- Bu geniş ve milli bir projedir. Yeterli kaynak sağlanmalıdır. Bunun için de, tüm su, elektrik, doğal gaz, telefon ve benzeri faturalara vapor, uçak, tren, otobüs, şehir içi taşıma, tiyatro, sinema, müze, ören yerleri spor karşılaşmaları ve benzeri tüm biletlere, Milli Piyango, Spor Toto ve benzeri tüm şans oyunları kuponlarına, tüm beyannamelere, noterce tasdik edilen belgelere 25 veya 100 kuruş gibi kimseye ağır gelmeyecek eklemeler yapılmalıdır.

- Sigara ve içki satışlarına, Taşıt Alım Vergisi, Motorlu Taşıtlar Vergisi ve Emlak Alım Vergisi gibi ödemelere, pasaport, nüfus kâğıdı, silah ruhsatı gibi uygulamalara ağır gelmeyecek ilaveler konmalıdır.
- Genel bütçeden, mahalli idarelerin, sendikaların, tüm meslek odalarının, TOBB, RTÜK, bankalar ve sigorta şirketleri ve benzeri bütçelerden belirli bir pay alınmalıdır.
- Bu kurumların harcamalarının tümünde KDV oranı yüzde 1 olmalıdır. Aynı şekilde buralarda çalışanların ücretlerinde, Gelir Vergisi Stopaj oranı da yüzde 1'e indirilmelidir.
- Yapılan kuruluş yıldönümü ve benzeri kutlamaların mutlaka bir hayır işine yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Her konuda tüm yazılı ve görsel medyanın en geniş biçimde desteği sağlanmalıdır. Halkımız en geniş biçimde bilgilendirilmelidir.
- Yeşil kart rezaleti, yolsuzlukları, istismarları önlenmeli, sadece yaşlılara, engellilere, devamlı hastalığı olanlara kart verilmelidir. Buradan sağlanacak çok ciddi tasarruf engellilere aktarılabilir.

Tanıma imkânı bulduğum Sayın Fatma Şahin'in bu projemize sahip çıkacağına inanıyorum. Halkımız da bu çok hayırlı icraatlara mutlaka destek verecek, üç-beş kuruluş için vızıldamayacaktır. 'Gelecekte ben de aynı duruma düşebilirim?' diye düşünecektir.

Dileğimiz, tüm engellilerin, yaşlıların, hastaların ve muhtaçların, en güzel yaşam köylerinde, rehabilitasyon, eğitim ve tedavi merkezlerinde himaye altına alınmasıdır. Milyonlarca insanımızdaki 'Ben ölürsem, bu yakınımın hali ne olur?' endişe ve ızdırabının sona ermesidir. Belirli eğitim ve tedaviyle milyonlarca engellinin kendine yeterli hale getirilmesi ve topluma kazandırılmasıdır.

Geçen hafta yaklaşık 8 milyon kardeşimizi (aileleriyle birlikte 25 milyonu aşan bir kitleyi) ilgilendiren, bu çok hayati konudaki görüşlerimizi aktarmıştık.

Salı günü Ankara’da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nda ‘Özürli ve Yaşlı Hizmetleri’ Genel Müdürü Dr. Aylin iftçi ile uzun bir görüşmemiz oldu. Çok harika bilgiler edindim ve çok sevindim. Konuya, çok geniş ilgilileri, gece gündüz çalışarak ortaya koydukları icraatları sebebiyle, Fatma Şahin’i gönülden kutluyorum. Sağlık ve başarılarının devamını diliyorum. İlgili tüm bakanlık ve kurumların (bugüne kadar olduğu gibi) en geniş biçimde desteklerinin süreceğine inanıyorum.

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

2. Yazı

Çok yol alındı.

Aylin Çiftçi süper bir bürokrat. Gece gündüz demeyen, yorgunluk tanımayan geniş ufuklu bir kardeşimiz. Tüm gnlünü bu işe tahsis etmiş. İnanması güç merhaleler kat etmiş.

Bizim de tavsiye ettiğimiz düzenlemeyi yapmışlar. Engelli Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu'nu oluşturmuşlar.

Strateji belgesi ve eylem planlarını hazırlamak, engelli hakları konusunda kurumlar arasında işbirliğini ve koordinasyonu sağlamak görevi verilen bu kurumda, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı başkanlığında, Adalet, Aile ve Sosyal Politikalar, Çalışma, Çevre ve Şehircilik, Dışişleri, Gençlik ve Spor, İçişleri, Kalkınma, Milli Eğitim, Sağlık, Sanayi, Ulaştırma bakanlıklarının müsteşarları, Diyanet İşleri Başkanlığı, RTÜK, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, YÖK, Barolar Birliği'nin üst düzey temsilcileri, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü ve uygun görülecek STK ve benzeri kuruluşların temsilcileri yer alacaktır.

Kurul, valilikler, mahalle idareler, üniversiteler ve ciddi vakıflardan da yararlanacaktır. Konula ilgili başbakanlık genelgesi tüm illere yollanmıştır.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Bakım Hizmetleri Stratejisi'ni ve Eylem Planı'nı, Yaşlanma Ulusal Eylem Planı'nı ve Uygulama Planı'nı oluşturmuştur. Şu anda 'Engelli İstihdam Planı' hazırlanmaktadır.

TÜİK ile birlikte yapılan çalışmalar sonucunda ‘Engelli envanteri’ büyük ölçüde tamamlanmıştır.

Ar-Ge ve proje üretimi için ‘Sosyal Politikalar Merkezi’ kurulmaktadır. Yönetmeliğı hazırlanmıştır, uygulamaya geçilecektir.

Bakım elemanı ihtiyacının çok, ama çok fazla olduğunu belirtmişim. Bakanlık bu konular için ‘Mesleki Yeterlilik Kurumu Başkanlığı’ ve YÖK ile protokoller imzalamıştır. Bunun için bir meslek haritası çalıştay düzenlenmiştir. Üniversite ve yüksek okullarda ergoterapist, yaşlı bakım teknikeri, geriantolog gibi yeni bölümler açılacaktır. Bu arada lise eğitimi içinde, özellikle yaz tatillerinde, ihtisaslaşma kurslarının açılmasını, böyle lise mezunlarının sertifika alabilmeleri halinde bir meslek sahibi kılınmasını tavsiye ettim, uygun buldular.

Yönetmelik hazır

Bakanlık, tüm valiliklerle ve Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile temasa geçmiş, hizmete uygun arazi, kamp, sosyal tesis ve benzeri gayrimenkullerin bildirilmesini istemiştir.

Çok gerekli olan izleme ve denetim faaliyetleri için genel müdürlük bünyesinde ‘Kalite İzleme Dairesi’ kurulmaktadır. Bir örneğini aldığım, beynelmilel akreditasyon kriterlerine uygun çok ve güzel detaylı bir ‘Kalite Standartları Yönetmeliğı’ hazırlanmıştır.

Bu denetimlerde illerdeki sağlık, tarım, çevre, aile ve sosyal politikalar müdürlüklerinden de yararlanacaktır. Mahalli idarelere de görevler ve sorumluluklar verilecektir.

Teklif ettiğim gelir kaynaklarıyla ilgili olarak Maliye Bakanlığı’na görev düşmektedir. Dilerim bu konuya titizlikle el atarlar. Ben bu konuda bir fon oluşturulmasını tavsiye etmişim. Ancak Maliye Bakanlığı’ndaki üst düzey bürokrat kardeşlerim, fon uygulamasının yerine bu tutarların doğrudan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bütçesine gelir olarak aktarılmasının mevzuata daha uygun olduğunu ifade ettiler.

TRT'ye ve tüm medyaya bu konuda çok görevler düşmektedir. Halkın bilgilendirilmesi, engellilere yardım etmek için teşvik edilmesi şarttır. Sayın TRT Genel Müdürü ve RTÜK üyelerini bu çok önemli görevi titizlikle ifaya davet ediyorum.

Yukarıdakilere ilaveten daha birçok teşvik ve destekler hazırlanmaktadır.

Emeği geçen ve geçecek olan herkesten Cenabıhak (CC) razı olsun Mevlam (CC) kimseye bu tür sıkıntılar, dertler vermesin. (2013)

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

3. Yazı

Engellilerimiz ve yirmi beş kuruşla mucize

3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nü başkanlık senaryoları, terör, ekonomik kriz ve bitip tükenmek bilmeyen terör operasyonlarının baş döndüren gündemi içinde yaşadık.

Sayın Başbakan'ın televizyon konuşmasını dikkatle izledim. Kendisini sık sık tenkit etsem de, bazı hasletlerini ifade etmem adil olmanın ve kadirşinaslığın gereğidir.

Sayın Binali Yıldırım muhababını dikkatle dinleyen, ciddiye alan, saygı duyan ve aktarılan görüşleri uygulayan bir kişiliğe sahiptir. İzmir milletvekili olarak, ilk yıllarda, sık sık görüşme ve fikirlerimi aktarma imkanı buldum.

Engelliler konusunda gerçekten hassastır. Anadolu Otizm Vakfı'nı kurarken ve başkanlığını yürüttüğüm dönemdeki her türlü desteğine müteşekkirim. Gerçi televizyon konuşmasında bu vakıftan bahsederken ismini zikretmekten imtina etti. Ama önemli değil. Bu verdiği destekleri minnetle hatırlamamızı engellemez.

En büyük şanssızlığı Cumhurbaşkanı'nın her işe karışması, kendisine hiç inisiyatif bırakmamasıdır. Bu baskı ve müdahaleler olmasa çok daha başarılı olacaktır inancındayım.

Engelli problemi ülkemiz için çok hayati bir konudur. Öncelik arz etmektedir. Zira nüfusumuzun -maalesef- yüzde 10'una yakını engellidir. Bunların büyük bölümü de, ekonomik açıdan yetersiz ailelerin içindedir.

Terör, hem fiziki, hem de psikolojik açıdan korkunç boyutlara ulaşan trafik kazaları, bir türlü önlenemeyen akraba evlilikleri, GDO'lu gıdalar, hava, su, gürültü ve çevre kirlilikleri, nüfusun gittikçe yaşlanması, genetik problemler ve bir de milyonlarca Suriyeli sığınmacı, bu oranı daha da artırmaktadır.

Ne yazık ki bu konuda, yeterince hastane, tedavi, rehabilitasyon, barınma, meslek kazandırma, bakım merkezi yoktur. Üniversitelerimizde yapılan ilmi araştırma, seminer, konferans, genetik laboratuvarı, ülke çapında taramalar, çok azdır. Psikolog, terapist, geriantolog, hemşire, hastabakıcı, refakatçi ve benzeri elemanların mevcudu çok yetersizdir. Valilik ve belediyelerin konuyla ilgili icraatları az sayıda istisna dışında yok denilebilecek düzeydedir. Engelli yakınlarına gerekli eğitim verilmemektedir.

Konuyla özel sektör yatırımları ve sivil toplum örgütü çalışmaları da çok azdır. Maalesef özel sektörün açtığı kurumların çoğu da bir işe yaramamaktadır. Rehabilitasyon yoktur, sadece bir kreş düzeyindedirler. Bu arada, birtakım vicdansız, şerefsiz, ahlaksız tiplerin yaptığı dolandırıcılıklar da ayrı bir yüz karasıdır.

Çözüm -daha önce de birkaç kere yazdığım gibi- konunun halka mal edilmesinden geçmektedir.

Seminerler, konferanslar, TV programları, her düzeyde eğitim seferberliğiyle tüm halkımız aydınlatılmalı, görev şuuruna sahip kılınmalıdır.

Sinema, maç, tiyatro, konser, tüm ulaşım aracı biletlerine, Milli Piyango, Spor Toto, Loto ve benzeri tüm talih oyunları kuponlarına, elektrik, su, doğalgaz, jeotermal ve benzeri faturalarına ve şüphesiz ilgililerin çok daha iyi tespit edebileceği belgelere Engelliler Fonu'na aktarılmak üzere 25 kuruş ilave edilmelidir.

Bu uygulamaya kimsenin karşı çıkacağını sanmıyorum. Ama çok müthiş bir kaynak sağlanmış olacaktır. İnanılmaz bir sıçrama sağlanacaktır. Tüm eksiklikler giderilecektir. Hatta, Batı'da olduğu gibi 3D yazıcılarla organ üretimine bile geçilebilecektir. Rehabilitasyon, eğitim, tedavi, barınma merkezleri, her ilde gerçekleştirilebilecek, ayrıca işyerleri, atölyeler ve satış merkezleri de kurulabilecektir.

İktidar, engelliler konusunda tam bir seferberlik başlatmalıdır. Cumhuriyetin ilk yıllarındaki inanılmaz yetersizliklere rağmen başarılı sağlık seferberliği örnek alınmalıdır.

Cumhuriyet kurulduğunda tam bir açlık, sefalet ve hastalıklar tablosu vardı. Hastane, dispanser, doktor, hemşire, ilaç, tıbbi malzeme yoktu. Ulaşım imkanları kısıtlıydı. Hijyen ve temizlikten söz edilemiyordu. Zira, su, kanal, yeterli beslenme mevcut değildi. Aynı kaptan yemek, aynı yatakta yatmak hastalıkları hızlı bulaştırıyordu. Bit, pire, sivri sinek, kara sinek, tahtakurusu, fare, hamam böcekleri her yeri işgal etmişti. Verem, sıtma, tifo, tifüs, frengi, bel soğukluğu, şark çıbanı, uyuz, cüzam, çiçek, iskorpit, menenjit her tarafı kasıp kavuruyordu. Çocuk ve anne ölümleri zirvedeydi. Herkesin ağzı, burnu, yüzü yara içindeydi. Bağırsak kurtları herkesi halsiz ve zayıf kılıyordu.

Ve bütün bu imkansızlıklara rağmen, sağlık seferberliğinde başarı kazanıldı. Rabbim (cc) emeği geçen herkesten, bu arada bilhassa Verem Savaş ve Sıtma Savaş derneklerinde hizmet verenlerden razı olsun.

Ümit ederim ki bu yazım, Başbakan ile Sağlık, Milli Eğitim ve Maliye bakanlarına ulaşır ve ciddiye alınır. (2014)

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

4. Yazı

ÖNCELİKLİ KONU, ENGELLİLER...

Ülkemizde ve dünyada önem ve öncelik verilmesi gereken konuların başında engelli vatandaşlarla ilgili düzenlemeler gelmektedir. Bu sahada hem merkezi hem de mahalli yönetimlere görevler düşmektedir.

TÜİK rakamlarına göre, ülkemizde 9 milyon engelli mevcuttur. Bu (aile ortalaması 4 kişi olarak düşünüldüğünde) minimum 36 milyonlu bir kesim demektir. Kaldı ki ailede engelli varsa, sadece ana-baba ve kardeşler değil, tüm aile fertleri mutsuz olmaktadır. Böylesine büyük bir kitleyi huzura kavuşturmak şarttır.

Acilen “Engelliler Bakanlığı” kurulmalıdır.

Tüm engelleri kapsayacak, tüm ülkeye şamil, merkezi yönetim, mahalli yönetimlerin ve konuyla ilgili STK temsilcilerinin iştirakiyle çok detaylı bir “icraat planı” hazırlanmalıdır. İstihdam imkanları da planlanmalıdır.

Tüm engelliler titizlikle tespit edilmelidir. 81 vilayette gerekli altyapı (eğitim, rehabilitasyon, tedavi merkezleri, atölyeler, üretilenlerin satılacağı mekanlar, bakacak kimsesi olmayanların hayat boyu kalacakları ”yaşam köyleri” ve benzerleri) planlanmalıdır. Gerekli personelin eğitim ve hizmete başlaması sağlanmalıdır. Sağlık meslek liseleri, tekrar açılmalıdır.

Gerekli kaynak “engelliler fonu” ile sağlanabilir. Bunun için; su. Elektrik, doğalgaz ve benzeri faturalara, maç, sinema, otobüs, metro ve benzeri biletlerini, Milli Piyango, Spor Toto ve benzeri tüm şans oyunlarının kupon ve biletlerine

ve daha birçok belgeye engelliler fonu için “mütevazı” bir rakam ilave edilebilir. Buna kimse itiraz edemez, aksine mutlu da olur. Neticede, çok muazzam bir meblağ sağlanabilir. Bu arada birçok hayırseverin de katkısı olur.

Belediyelerde tüm ilgili kurumların ve STK’ların yer alacağı “Engelliler Meclisi” kurulmalıdır. Ayrıca tüm engellilere direkt hizmet verecek “Engelliler Masası” hayata geçirilmelidir.

Hem merkezi hem de mahalli yönetimler, kurslar açarak, yeterli miktarda “refakatçi” yetiştirilmeli ve “evde bakım” birimleri kurulmalıdır.

Şu an sahada yabancıların hâkimiyeti vardır. Astronomik rakamlar talep edilmektedir. Hem de döviz bazında.

Proje kapsamında, çok sayıda, “alkol ve madde tedavi merkezi”, “uçucu ve uyuşturucu madde bağımlılığı merkezi” de açılmalıdır.

Engelli vatandaşlara yönelik yapılması gereken yasal düzenlemeler:

Özel eğitim alması gereken ilkokul çağına gelmiş özel çocuklarımız için anaokulu seviyesinden itibaren engel düzeylerine göre ilköğretim okullarında ya da halk eğitim merkezlerinde maksimum 10 kişilik sınıflar açılmalı. Bu sınıflarda öğretmenlik yapacak kişilerin üniversitelerin özel eğitim bölümlerinden mezun olmuş öğretmenlerden seçilmesi gerekmektedir. Formasyon almış sınıf öğretmenlerinin yeterli bilgi ve eğitimi olmadığı için bu çocuklarımıza sağlayacağı fayda sınırlıdır. Kaynaştırma yönetmeliğı ile normal sınıflarda

Bir iki özel öğrencinin eğitim alıyor olması bu çocuklarımıza yarardan çok zarar vermektedir. Sınıf öğretmeni gereken akademik ve sosyal eğitimi bu çocuklarımıza veremediğı gibi normal çocukların ve velilerin mobingine maruz kalan bu çocuklar daha hayatın başında psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kalmaktadırlar.

Özellikle vasi tayin edilmesi gereken engel düzeyine sahip vatandaşlarımızın vasisi birinci, ikinci derece akrabalarından tayin edilmekte ve bu özel bireyin tüm haklarından bu kişi sorumlu olmaktadır. Engelli vatandaşımızın maaş kira geliri ve benzeri kaynaklarının kullanımının vatandaşın lehine kullanılıp kullanılmadığının denetiminin ilgili kamu kurumlarınca yapılması gerekmektedir.

Engelli vatandaşımızın gelirlerinin suistimal edilmesinin önüne geçilmesi devletimizin görevidir.

Engelli vatandaşlarımızın devlet hastanelerinden sağlık raporu alması gerekmektedir. Bu rapor kişinin engel düzeyine göre süreli veya süresiz olarak verilmektedir.

Ayrıca engelli vatandaşlar herhangi bir haktan faydalanmak istediklerinde mutlaka yine heyet raporu almak zorundadır. Oysa ki ortopedik, görme zihinsel ve benzeri engeli olan ve bu engel durumunun sürekli olduğu aşıkır olmasına rağmen raporlara yenileme zorunluluğu getirilmesi anlamsız bir uygulamadır. Örneğin ortopedik engeli olan bir birey sürekli engel raporu olmasına rağmen araç alımı için tekrar hastaneden heyet raporu almak zorundadır. Bu ve benzeri uygulamalar engelli vatandaşlara çıkarılan gereksiz zorluklar olup bu vatandaşlara her türlü kolaylığın sağlanması devletimizin başlıca görevidir.

Bu çalışmalar, belirli bir süre, titiz bir eğitimden sonra işsiz üniversite mezunları, tayin bekleyen öğretmen adayları, engelli ailenin mensupları ve benzeri kesimler için çok ciddi bir istihdam potansiyeli sağlayacaktır. (13.05.2022)

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

5. Yazı

Yaşlılar, hastalar, engelliler...

Nüfusumuz gittikçe yaşlanmaktadır. Hesaplara göre, 2030 yılında ‘genç nüfus’ özelliğimizi kaybedeceğiz. Zira, nüfus artış hızımız minimum yüzde 2,1 olması gerekirken yüzde 1,65’e düşmüştür. Bu oran, dünyada yüzde 2,3’tür.

GDO’lu gıdalar başta olmak üzere, çeşitli faktörlerle ülkemizde kısırlık oranı inanılmaz boyutlarda artmıştır. Sperm sayısı 15 milyonun altına düşünce kısırlık, salgınlar, aşılar, biyolojik savaş söz konusudur. Covid, artan hastalıklar, kazalar, hava, su ve çevre kirliliğı, katkılı gıdalar, tarım ilaçları ve benzeri faktörler, nüfus kaybımızı daha da arttırmaktadır.

Türk kavramını sevmeyen AKP iktidarı ve gözü kapalı destekçisi MHP sayesinde işgalci ve beleşçi nüfusu tavşan gibi üremektedir. Nasıl olsa tüm hizmetler bedavadır. Kadın doğum servisleri onların işgali altındadır. Artış oranları bizim beş katımızdır. Uzun olmayan bir dönemde ‘azınlığa düşme’ tehlikesi yaşanmaktadır. Ülkeyi Araplaştırma politikası başarıya ulaşmaktadır. Hiçbirinin ülkesine dönmeye de niyeti yoktur. Zaten iktidarın da bu konuda ciddi bir gayreti bulunmamaktadır. Her gün artan polisiye vakalar da umurlarında değildir. Ülkemiz, tam anlamıyla işgal altındadır.

Nüfus yaşlandıkça giderler de artmakta, sosyal yardımlara olan ihtiyaç fazlalaşmaktadır. Zira, Geriatri, Alzheimer, Demans, Parkinson ve benzeri hastalıklar da artmaktadır. Bunun yanı sıra, akraba evlilikleri ve diğer faktörlerin de etkisiyle çocuklarda otizm, down sendromu, disleksi, zihinsel ve bedensel özürlü sayısı da endişe verici boyutlarda yükselmektedir.

İktidarın bu konulara acilen makro bazda eğilmesi şarttır. Öncelikle ilgili tüm kesimlerin katılımıyla kapsamlı bir plan ve uygulama stratejileri hazırlanmalıdır. Bir ‘engelliler bakanlığı’ kurulmalıdır. TÜİK’e göre, ülkemizde 9 milyon engelli mevcuttur.

Mutlaka bir ‘engelliler ve sosyal yatırımlar fonu’ kurulmalıdır. Su, elektrik, jeotermal ve benzeri faturalarına 1 lira ilave edilmelidir. Şans oyunlarının kuponlarına, maç, sinema, tiyatro, ulaşım biletlerine uygun görülecek ve tepki doğurmayacak rakamlar eklenmelidir.

Bu fon sadece amaç için kullanılmalıdır. Daha önceki maden kazası, polis şehitleri, depremzedeler için toplanan yardımlar ve deprem vergisi benzeri uygulamalarda olduğu gibi başka yerlere sarf edilmemelidir.

Üniversitelerle işbirliği yapıp özellikle ara elemanlar yetiştirilmelidir. Mesela refakatçiler çok önemlidir. Tüm belediyeler evde bakım birimi kurmalı, refakatçi yetiştirmelidirler. Konuya sahip çıkmalı, yabancıların monopolüne ve acımasız fiyatlarına son vermelidirler. Böylece ciddi boyutlarda istihdam imkanı da sağlayacaklardır. Her iki başkanlık döneminde de İmren Aykut ve rahmetli Işıl Saygın’ın da destekleriyle çok sayıda refakatçi yetiştirdik. Bunların çoğu da zengin oldu. Zira baktıkları kişiler kendilerine miras bıraktı. Genel sekreter yardımcımız Talat Şimdi çok başarılı bir icraat sergiledi.

Valilik ve belediyeler, mutlaka şiddete uğrayan kadınlar için mekanlar sağlamalıdır. Ayrıca yetiştirme yurtlarına da sahip çıkmalıdır. Aynı şekilde, yaşlılar için huzur evleri kurmalıdırlar.

Engelliler için rehabilitasyon merkezleri ve yaşam köyleri kurulmalıdır. Özellikle kimsesi olmayan engelliler mutlaka himaye altına sokulmalıdır. Bunun için çok kapsamlı bir planlama ve eğitim programı yapılmalıdır.

Bu hizmetlerde samimiyet sahibi ve dürüst vakıf ve STK’larla işbirliği yapılmalıdır. Mesela, hasbelkader başkan olduğum Engelli Bireyleri Koruma Vakfı’nın tüm giderleri -personel ücretleri hariç- İzmir Konak Belediyesi’nce karşılanmaktadır. Yemekleri de Büyükşehir Belediyesi’nce sağlanmaktadır. Sayın Tunç Soyer ve Abdül Batur’a müteşekkirimiz. Otistik, down sendromlu,

zihinsel ve fiziksel engelli evlatlarımıza hizmet vermekteyiz. Kısa süre içinde disleksi ve konuşma terapisi eğitime ve görmeyen yavrularımıza da hizmet vermeye başlayacağız. Bürokratik formaliteler bitmek üzeredir. Ayrıca 2-6 yaş arasındaki yavrularımız için tersine kaynaştırma anaokulu açacağız. En büyük hayrın, sevabın, sağlık ve eğitime verilen desteklerle kazanılacağına inanıyorum. (11.08.2023)

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

6. Yazı

1 Mart 2024

Neden bu yola çıktık?

Engelli Bireyleri Koruma Ve Yetiştirme Vakfı olarak neden bu yola çıktık? Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre dünyada 1 milyardan fazla engelli birey mevcuttur. (Dünya nüfusunun yüzde 15'i.) Ülkemizde yapılan en son TÜİK araştırmasına göre ise bu oran ülke nüfusunun yüzde 13'ü yani yaklaşık 9 milyon birey olarak bilinmektedir. UNESCO verilerine göre ise bizim gibi az gelişmekte olan ülkelerde engelli çocukların yüzde 90'ının eğitim almadıkları veya eğitim alan imkanlarına ulaşamadıkları biliniyor. Ülkemiz özelinde bu 9 milyon bireyin 3 kişilik çekirdek aile olduğunu düşünürsek etkilenen nüfusun yaklaşık 27 milyon olduğu öngörülebilir. Bu veriler bize dünyadaki en büyük azınlık kesimin engelli bireyler ve ailelerinin olduğunu göstermektedir. Engelliler ile ilgili, doğumdan başlayarak yaşamının sonuna kadar bize (devletimize) emanet olduklarının bilincinde olmalıyız. “Devlet kendisine emanet edilen engelliye takip etmeli, ona sahip çıkmalıdır” ve bu arada “akraba evliliklerinin” riskleri topluma anlatılmalıdır. Bu bilinçle bu kapsamlı konu Belediyeler, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ilçelerin halk eğitim merkezleri, İl Sağlık Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü ve STK'ların işbirliği ile ele alınmalıdır. (Bugüne kadar, Konak Belediyesi ve İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanlarına ve tüm resmi birimlerine desteklerinden dolayı müteşekkirimiz.) Proje kapsamında;

1. Konak Engelsiz Yaşam Köyü projesinin İzmir'in diğeri ilçelerinde de yaygınlaşması...
2. İl sağlık müdürlüğü ile işbirliği yaparak İzmir'deki tanı almış engellilerle ilgili sayısal verilere ulaşılması.
3. Engelli, yaşlı bakım elemanı yetiştirmek üzere sürekli eğitim merkezleri kurulması.
4. Aileler için boş zaman yaratmak amacıyla engelli saatlik bakım merkezlerinin açılması.
5. İzmir ilinde erken tanı ve erken müdahale çalışmalarının başlatılması.
6. Bebek dünyaya gelmeden önce belirlenebilmesi için gebelik öncesi ve gebelik sürecince yapılacak testler, bu noktada önemi ve gerekliliğinin anlatılması, sağlanması için tarama yapılması.
7. Yeni tanı alan bebek ve çocukların ailelerine psikososyal destek programının başlatılması.
8. Tanı alan bebek ve çocuklar için eğitsel değerlendirme süreçlerini tamamlayarak uygun eğitim ortamlarına yerleştirerek, takibinin yapılması. Erken, yoğun eğitime katılımlarının sağlanması.
9. Belediye kreşlerinde “kaynaştırma-bütünleştirme” eğitimlerinin verilmesi için gerekli yapılanmanın oluşturulması.
10. Eğitimciler için özel eğitim programlarının açılması. Sınıf öğretmenlerine bilinçlendirme eğitimleri verilmesi.
11. Okul döneminde sürececek desteklerin planlanması.
12. Okul sonrası hayata devam desteğı verilmesi.
13. Çalışacak iş bulma zorlukları için (İş-Kur ile işbirliği) planlama yapılması.

14. Medyada tv ve dizilerde engelli bireylerin sorunlarına yer verilmesi, farkındalık çalışmalarının yetersiz olmasına çözüm üretilebilmesi.
15. Toplu taşımada yaşadıkları sıkıntıların halledilmesi.
16. Belediyecilik kapsamında kentin fiziksel koşullarının ivedilikle düzenlenmesi. Bu planlanmanın her bir engel grubu için ayrı ayrı düşünülerek yapılması.
17. Engellilerin soruları dediğimizde her engel grubunun kendine özgü sorunları bulunmaktadır. Örneğin bir tekerlekli sandalye kullanıcısı için mimari sorunlar birinci sırada gelirken işitme engelliler için mimari şartlar hiçbir şekilde sorun değildir ve kentin planlanmasında farklı ihtiyaçları vardır. -Öncelikle engellilere ilgili devlet (hükümet) nezdinde kararlar alınırken mutlaka engellilerin görüşü sorulmalıdır. Alınacak her karar öncesi engellilerle ilgili yerel yönetimler ve STK'lar çağrılıp görüşleri alınmalıdır. Toplum tarafından engelliliğinin anlaşılması için kamu spotları yaptırılıp toplumsal farkındalık yaratılmalıdır. Engellilerin sosyal yaşama katılımı ve görünür olmaları sağlanmalıdır.
18. Nihai hedef;
 - Engelli çocuğu olan bir ailenin en büyük endişesi “Ben öldükten sonra çocuğuma ne olacaktır”tır. Bizim için de nihai hedef engelli bireylerin yalnız kaldıklarında yaşamlarını sevgi dolu ve kaliteli bir ortamda sürdürebilecekleri bir yaşam kurmaları için bir yaşam alanı oluşturmaktır. Bu ihtiyaca karşılık vermek üzere “Özel gereksinimli bireyler huzur evleri” kurmak ve kontrollü bir şekilde devamlılığını sağlamaktır. Proje kapsamında bakıma muhtaç durumdaki özel gereksinimli bireylerin hayatları boyunca onlar için en uygun ortamlarda güvenlik ve bakılmaları sağlanacaktır. -Engellilerin yaşadığı sorunlar için, genel olarak toplumda bazı farkındalıkların oluşması gerekir. Böylece onların hayatını kolaylaştırmak için harekete geçilir. Engelli olmak bir seçim değildir. Bu nedenle herkes bir engelli adaydır. Engelli olan insanların toplumdan dışlanması söz konusu olduğunda, bu durum daha büyük sorunlara neden olmaktadır. -Devlet, Belediye, Vakıf ve STK'ların işbirliği ile özel bakım merkezlerinin açılması

ve bu sistemin tüm ülkede kurulması, açılan bu merkezlerde özel gereksinimli çocuklarımızın öncelikle güvenlik, psikolojik ve fiziksel sağlığı da dikkate alınarak meslek atölyeleri, spor ve hobi atölyeleri gibi alanların da desteklenerek sosyal anlamda sınırlı hayatlarında iş uğraş programlarının oluşturulması sağlanmalıdır. -Ve yapılması gerekli tüm bu faaliyetler için mutlaka “Engelliler Bakanlığı” kurulmalıdır. Engelliler Fonu oluşturulmalıdır. NOT: Bu yazı yeni dönemde gelecek olan belediye başkanları için vakfımızın genel koordinatörü Bahar Bozarslan Öncel tarafından öneri niteliğinde hazırlanmıştır.

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

7. Yazı

Zihinsel Özürlüleri Koruma ve Yetiştirme Vakfı (İZÖV) engelleri kaldırmak için kapılarını açıyor.

‘Allah’ım emanetini ben ölmeden önce geri al’.

Bir anne neden böyle dua eder? Üzgünüm ki ben bu aileleri, bu anneleri tanıdım... halbuki omuzlarında dağlarca yük taşıyabilen cennetlik ve şahane annelerdir onlar...

Onların çocukları için dilekleri desteksiz yürüyebilmesi, takılmadan konuşabilmesi, harfleri karıştırmadan okuyabilmesidir. Bağımsız davranabilmesi, göz teması kurabilmesi ve kendisini ifade edebilmesidir. Yani bizim için sıradan şeyler özel çocukların anneleri için çok önemlidir.

Engelli Bireyleri Koruma ve Eğitim Vakfı (EBKOV) ailelerin engelli çocuklarıyla karşılaştıkları sorunlardan, kaygılardan ve eksiklerden yola çıkarak bu sorunlara çözüm bulma amacıyla, benim de bulunduğum ekip tarafından 1985 yılında kuruldu.

Biz, engelli bireylerin yaşaması ve hayatta kalabilmesinin tek yolunun eğitim olduğunun bilincindeyiz. Engellilerin yurt dışında rahatlıkla ulaşabileceği imkanları, ülkemizin kısıtlı koşullarında kendi bünyemizde bulundurmaya hedefledik. Olaya tekrar sahip çıktık.

Bu doğrultuda Konak Belediyesi ile Vakfımız arasında yapmış olduğumuz protokole istinaden, Konak Belediye Başkanı Sayın Abdül Batur ile tüm Konak Belediye Meclis üyelerinin başışçılarımız, Sayın Enver ve Cem Bakioğlu,

Sayın Niyazi Ersoy ve çocukları, Sayın Yüksel ve Yusuf Uz, Sayın Yüksel Özgören'in de büyük destekleriyle vakfımız yeniden hayat bulmuştur.

Özel eğitim çağdaş bir eğitimin olmazsa olmazlarındanr. 'Erken çocukluk, normal gelişim gösterenler dahil her çocuk için geleceğı yeniden kurma zamanıdır' ön görüsüyle okulumuzda öncelikle başladığımız 'Erken Çocuklar Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi' ilk biriminde, doğumdan itibaren 0-3 yaş öncelikli olmak üzere, yaşı bitimine kadar olan sürede, engelli ve gelişimsel olarak risk altında olan çocuklara ve ailelerine yönelik sunulan sistematik hizmetler ve Fizik Tedavi Rehabilitasyon programıyla eğitime başlanması hedeflenmiştir. Riskli bebekler için erken fizyoterapi desteğı ve erken müdahale desteğı alabilmek için merkezimizin 'Riskli Bebek Danışma Merkezinde' görevli deneyimli uzmanlar, çocuk fizyoterapistleriyle psikolog ve çocuk gelişimcilerimizden destek alınabilecektir. İkinci safhada, diğeri birimlerimiz 12 yaş ve 18 yaş olarak destek eğitim, tamamlayıcı eğitim ve yoğun eğitim programlarıyla hizmete girecektir. Merkezimizde hizmetin en önemli boyutlarından biri aile, diğeri ise eğitmenleri donanımlı hale getirmektir. Aile eğitimi anne-babaları, anne-babalıkla ilgili olarak bilgilendirmek, bilinçlendirmek ve beceri sahibi yapmak, yaşanan sorunlara yönelik çözüm bulma becerilerini geliştirmek, eğitimsel çalışmaların verimini arttırmak amacıyla aileyi ekibin bir üyesi ve yaşam kalitelerini desteklemekle ilgili tüm programları kapsayacaktır.

Merkezimizde eğitmenlerimizin dünyada gelişen yeni yöntemler ve uygulamalar hakkında bilgilendirilmesi için eğitimler düzenlenecektir. Aile ve eğitici eğitimleri anlaşılmış olduğumuz üniversitelerin özel eğitim bölümü, profesör ve akademisyenleri tarafından verilecektir.

2020 hedefimiz ise 18 yaş ve üstü genç ve yetişkinlerimiz için iş, uğraş terapisi, meslek eğitim atölyeleri kurmak ve hayata devam projemizi gerçekleştirmektir. Zihin engelli bireyler üretmek tedavi olur düşüncesiyle orta ve hafif zihin engelli genç ve yetişkinlerimiz için çeşitli atölyeler kurmayı hedefliyorum. 20 yaş üzerindeki engelli bireylerin iş sahibi olması, üretmenin keyfine varan engelli vatandaşlar haline gelmesi ve aynı zamanda aile bütçelerine de destek olması bekleniyor. Atölyelerimizde özellikle günlük yaşam becerileri mutfak, yemek, servis işleri ve benzeri destekler için yaşam atölyeleri. Spor, drama, müzik aktiviteleri, el sanatları, kokulu mum, taş, turistik ve hediyelik eşya

ve beceri kursları, seramik, ahşap ve ebru gibi sanat atölyeleri serbest zaman etkinlikleri olarak planlanmıştır.

Nihai hedefimiz ise, ‘Engelliler Köyü’ kompleksini gerçekleştirmektir.

İzmir Kalkınma Ajansı’nın (İZKA) 2018 yılı sosyal uyumun geliştirilmesine yönelik küçük ölçekli alt yapı mali destek programı kapsamında desteklenen sosyal yaşam merkezi projesi çalışmaları da merkezimizde başlamıştır.

İZKA Projesi, ortağı olduğumuz Konak Belediyesi, Narlıdere Zihinsel Özürlüleri Koruma ve Destekleme Derneği ile sürdürülebilir enerji kaynakları, meyve bahçeleri, çiftlik hayvanları yetiştirme alanı, ahşap evler, eğitim atölyeleri, çiçek tarhları ve kültür bahçelerinden oluşacak bir ‘eko çiftlik’ kurulacaktır.

‘Gelin Birlikte Başaralım.’ Yardım ve destekleriniz çok önemlidir.

En değerli hayır, eğitim ve sağlığa yapılındır.

Yönetim Kurulumuz:

- Burhan Özfatura (Başkan)
- Ertan Sayın (Başkan Yardımcısı)
- Nihat Sağbaşoğlu
- Ali Sarızeybek
- Hüseyin Avni Ersoy
- Yüksel Özgören
- Mehmet Talat Şimdi
- Denetim Kurulumuz:
- Ali Galip Halıcı
- Mehmet Yunak
- Av. Hüseyin Enis Dinçeroğlu

Mütevveli Üyelerimiz: Burhan Özfatura, Ertan Sayın, Hüseyin Avni Ersoy, Yüksel Özgören, Mehmet Ali Sarızeybek, Mehmet Talat Şimdi, Doğan Erdin, Kemal Sevinç, Eryetiş Kurtaral, Ahmet Besim Toker, Ali Galip Halıcı, Mehmet Yunak, Av . Hüseyin Enis Dinçeroğlu, Ertan Erbay, Bahar Bozarslan Öncel, Mustafa Aran, İrfan Erol, Ömer Yuluğ, Günay Karataş, Arif Keserman.

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

8. Yazı

21 Haziran 2024

Neden Engelliler Bakanlığı?

Değerli okurlarım, Beni tanıyanlar gayet iyi bilirler ki uzun yıllardır otizm, zihinsel ve bedensel engelliler için çeşitli vakıflar kurarak destek vermeye devam ediyorum. Yakından ilgilendiğim bu konuda, dünyadaki en büyük azınlığın engelliler olduğunu biliyor ve Türkiye nüfusunun yadsınamayacak kadar önemli bir kısmının yarası olduğunu düşünüyorum. (Ülkemizde şu an için yaklaşık 12 milyon engelli birey olduğu hesaplanmaktadır. Önceki yıllarda otizm spektrum bozukluğunun görülme oranının 500’de 1 olduğu kabul edilirken, son verilere göre, otizm spektrum bozukluğunun yaklaşık 36 çocuktan 1’ini etkilediğini düşünülmektedir. 2023 verilerine göre ise yaklaşık 1.387.580 otizmlili birey olduğu ve bu durumdan etkilenen 5.550.320 aile ferdi bulunduğu tahmin edilmektedir.)

1. Konuyu partiler ve siyaset üstü görüyorum. Bu önemli sayıdaki engelliler ve aileleri için artık gerçek çözümlere ulaşmalıyız. Biz Engelliler için yeni bir vizyon ile “Hayat Boyu Seninleyim” diyerek yola çıktık, çok büyük ve kalıcı bir proje oluşurduk. Ve mecliste bir önerge oluşturulması ve çoğunluğun oyları ile onanması adına tüm partilere hedefimizle ilgili öneri ve bilgilendirme yazılarımızı gönderdik. Bu proje özel gereksinimli bireylerin yaşamını doğumundan itibaren başından sonuna kadar en üst seviyede devam ettirebilmeleri için çok önemlidir. Özel gereksinimli bireylerin ihtiyaçlarını gidermek ve gerekli koşulların sağlanması adına hazırlanmış bir projedir. Projenin 81 il için genellenmesi hedeflenmektedir. - Türkiye’nin mevcut tablosu, başta yöneticiler

olmak üzere, hepimize çok ciddi görevler düştüğünü göstermektedir. Engelliler ile ilgili; doğumdan başlayarak yaşamının sonuna kadar bize (devletimize) emanet olduklarının bilincinde olmalıyız. Ve «Devlet kendisine emanet edilen engelliye takip etmeli, ona sahip çıkmalıdır». Bu bilinçle bu kapsamlı konu Engelliler Bakanlığının zaruretiyi açık bir şekilde ortaya koymuştur.

- Engelliler Bakanlığını bir başka bakanlığın alt konusu olarak düşünemeyiz. Bu konuyla ilgili kanun, yönetmelikler olmasına rağmen sistemin içinde birçoğu maalesef uygun şekilde çalışmamaktadır. Engelliler bakanlığının politikaları, bugüne kadar yapılanları yeniden gözden geçirerek oluşturulmalı, eksikleri tamamlanmalı ve en önemlisi de uygulamalar takip edilmelidir.
- Engellilerin yaşadığı sorunlar için, genel olarak toplumda bazı farkındalıkların oluşması gerekir. Böylece onların hayatını kolaylaştırmak için harekete geçilir. Engelli olmak bir seçim değildir. Bu nedenle herkes bir engelli adaydır. Engelli olan insanların toplumdan dışlanması söz konusu olduğunda bu durum devlet için de daha büyük maddi, manevi sorunlara neden olmaktadır.
- Öncelikle engellilerle ilgili devlet (hükümet) nezdinde kararlar alınırken mutlaka engellilerin görüşü sorulmalıdır. Alınacak her karar öncesi, engellilerle ilgili yerel yönetimler ve STK'lar çağırılıp görüşleri alınmalıdır. Toplum tarafından engelliliğin anlaşılması için kamu spotları yaptırılıp, toplumsal farkındalık yaratılmalıdır. Engellilerin sosyal yaşama katılımı ve görünür olmaları sağlanmalıdır.

2. Vakıf olarak nihai hedefimiz olan bakım köyleri için çalışmalarımızı başlattık. Engelli çocuğı olan bir ailenin en büyük endişesi « ben öldükten sonra çocuğıma ne olacak»tır. Bizim için de nihai hedef olan engelli bireylerin yalnız kaldıklarında yaşamlarını sevgi dolu ve kaliteli bir ortamda sürdürebilecekleri bir yaşam kurmaları için bir yaşam alanı oluşturmaktır. Bu ihtiyaca karşılık vermek üzere “ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER BAKIM KÖYLERİ” kurmak ve kontrollü bir şekilde devamlılığını sağlamaktır. Vakfımızın en önemli ve son projesi olan “Engelsiz Bakım Köyleri” oluşturmak, sürdürülebilir olmasını sağlamak ve bu proje örneğini 81 il de yaygınlaştırmaktır.

- Otizm (YGB), zihinsel ve bedensel engelli bireylerin, birlikte yaşayabilecekleri, kendi aralarında sosyal ilişkiler geliştirip çeşitli etkinlikler ve eğitimlerle birlikte gereksinim duyabilecekleri, sağlık desteklerinin de sunulacağı bir merkez kurulması hedeflenmektedir. Merkezde engelli bireyler için bakımevi hizmeti kapsamında, özel eğitim, rehabilitasyon merkezi, fizik tedavi birimi, günlük ve gecelik bakım hizmeti, iş-meslek atölyeleri ve hobi atölyeleri birimlerinin kurulması planlanmaktadır.
- Proje kapsamında, bakıma muhtaç durumdaki özel gereksinimli bireylerin hayatları boyunca onlar için en uygun ortamlarda güvenlik ve bakımları sağlanacaktır. Engelli bireylerimizin ihtiyaçları ve sorunları pek çok başlık altında toplanıyor. Elbette engelliler ve ailelerinin yaşadığı tüm bu sorunlar adına çözüm önerimi de sunuyorum. Engelliler konusunda tam bir seferberlik başlatılmalı ve Cumhuriyetin ilk yıllarındaki inanılmaz sağlık seferberliği örnek alınmalıdır.
- Engelliler Bakanlığı geniş ve milli bir projedir. Yeterli kaynak sağlanmalıdır ve halka mal edilmelidir. Kimseye ağır gelmeyecek eklemeler yapılmalıdır. Aslın da bunun için devletin bir masraf yapmasına gerek yoktur. Bir “ENGELLİLER FONU” yaratılabilir ve buna 1 liralık mucize diyebiliriz. Biz bunu ilgili ayrıntıları bakanlara, genel başkanlara da aktardık. Devamlı bu için uğraşıyoruz. Bu belediyelerin de rol alacağı bir çalışma alanı olmalıdır.
- Devletimizin bize emanet olan özel gereksinimli bireylere ve ailelerine layığına sahip çıkacağına inancımızla, destek bekliyoruz.

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

9. Yazı

28 Haziran 2024

Disleksi nedir?

Disleksi, bir tür öğrenme güçlüğüdür. Bu öğrenme güçlüğü, okuma ve dille ilgili işlerde kendini gösterir. Çoğu disleksi vakası çocukken, okumayı öğrenme sürecinde tanı almıştır. Ancak sadece çocukları etkilediğı söylenemez. Disleksi, genellikle yaşam boyu süren bir özel öğrenme bozukluğudur. Diğer özel öğrenme bozuklukları ile beraber seyredebilir. Öğrenme bozukluğuyla ilgili sorunların görülme sıklığı yüzde 8-10 arasındadır. 40-50 kişilik bir sınıfta 3-4 çocukta öğrenme bozukluğu sorunlarının olduğu düşünülebilir.

Okul öncesi disleksi belirtileri nelerdir? Geç konuşmak, duyduklarını anlamada güçlük, yeterli sözcük hazinesini oluşturamamak, sık ve uzun süren telaffuz hataları, olayları sırasıyla anlatamamak, kavramları öğrenememe, karıştırma, sırayla saymada güçlük, günleri ayları sırasıyla öğrenememe, sağını solunu karıştırma, dikkatsizlik, hafıza güçlükleri, şiir, şarkı ezberleyememek, bildiğı halde nesne ve kişi adlarını hatırlayamamak, makas, çatal, kaşık kullanamamak, sınırlı ilgi alanı en sık rastlanan okul öncesinde dislektik belirtilerdir.

Okul dönemi disleksi belirtileri nelerdir? Düzgün çizgi çizememe, çizgi çalışmalarında isteksizlik, yeni öğretilen harfleri öğrenememe, harfleri karıştırma, okumayı zamanında sökmememe, okuma hızının artmaması, okumaya karşı isteksizlik, okuma hataları, okurken ve yazarken harf hece atlama, kendi okuduğunu anlamama, yazarak ve konuşarak kendini ifade etmekte güçlük, ileri

sınıflarda parmak hesabı yapmak, zamanı planlayamamak, işleri planlayamamak, sağını solunu karıştırmak en sık rastlanan okul döneminde dislektik belirtilerdir.

Her dislektik çocukta sayılan disleksi belirtilerinin tümü görülmeyebilir. Ancak tüm dislektiklerin zekalarından beklenenin altında akademik performans göstermeleri ortak özellikleridir.

Yetişkinlikte disleksi belirtileri nelerdir? Disleksi ömür boyu süren bir durumdur. Yetişkinlik döneminin nasıl seyredeceği, disleksinin ne zaman fark edildiğiyle ve gerekli tedbirlerin alınıp destek sistemlerinin oluşturulmasıyla ilgilidir.

Okuma sorunlarının eskisi kadar olmasa bile doğru ve hızlı okumakta güçlük şeklinde devam etmesi, kendini yazılı ve sözlü ifade etme, uygun dil bilgisi kullanma, topluluk önünde ya da telefonla konuşmakta güçlük, esprileri anlayamama, yüz ifadelerini ve vücut dilini yorumlamakta güçlük, sağını solunu karıştırma, zamanı, günleri karıştırma, matematikle ilgili beceri sorunlarının yaşanması, iş ve sosyal hayatı olumsuz etkilemesi yetişkinlikteki disleksi belirtileridir.

Disleksi tanısı nasıl konur? Disleksi özel öğrenme güçlüğü tanısını çocuk psikiyatrisi uzmanı koyar. Tanı aşamasında öğrenme sorunlarına yol açan diğer hastalık ve durumların ayırıcı tanısını yapar. Disleksiye eşlik eden tanıları saptar. Tanı konması sırasında rehberlik araştırma merkezine başvurup eğitsel değerlendirme ve tanılamamanın yapılması sağlanmalıdır. Aile eğitsel değerlendirme sonucuna göre verilen karara uygun olarak alınması gereken tedbirleri öğretmenleri ile birlikte planlanmalıdır. Aile bu konuda bilgi edinmeli kendileriyle benzer sorunları yaşayan ailelere ve uzman kişilere görüşme yapmalı ve çocuklarının yasal haklarını öğrenmelidirler.

Dislekside özel eğitim uygulamaları nelerdir? Disleksi de karşılaşılan sorunlarının giderilmesi, okuma-yazma ve matematik becerilerinin gelişmesi, sonuçta öğrencinin akademik ve psiko-sosyal gelişimi için özel eğitim temel yaklaşımdır. RAM tarafından ‘özel eğitim hizmeti’ kararı alındığında öğrenci için ücretini devletin karşıladığı özel eğitim süreci başlayabilir. Özel eğitim hizmeti, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden alınır. Bu merkezlerde

Milli EĞitim Bakanlığı'nca oluşturulan 'özel öğrenme güçlüğü' programı çerçevesinde uygulanır. Konak Engelsiz Yaşam Köyü olarak, Konak Belediyesi ve İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin desteklerini alarak yakın süreçte aktif hale getireceğimiz disleksi birimi için aile-öğrenci görüşmelerimiz ve değerlendirmelerimiz başlamıştır. Uzman eğitim kadromuzla daha çok aile-öğrenciye ulaşmayı hedefliyoruz. Detaylı bilgiyi okulumuzun web sitesinde bulunan iletişim numaralarından bizleri arayarak ulaşabilirsiniz.

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

10. Yazı

5 Temmuz 2024

Disleksi eğitime de başlıyoruz

Bu hafta yazıma sizlere iyi bir haber vererek başlamak istiyorum. 5 yıl önce başladığımız ve verdiğimiz tüm hizmetlerin ücretsiz olduğu Konak Engelsiz Yaşam Köyümüzde Otizm (YGB), zihinsel ve bedensel engelli özel gereksinimli bireyler ile çalışmalarımıza çok şükür ki başarıyla devam ediyoruz. Uzun zamandır hizmetlerimize ilave etmek istediğimiz dil konuşma terapisi ve görülme sıklığı giderek artan disleksi (özel öğrenme güçlüğü) tanısı alan ya da şüphesi olan öğrencilerimiz için destek eğitim programlarını açıyoruz. Protokolümüze istinaden her zaman, her yerde minnetle bahsettiğim Konak Belediyesinin desteği ile bu program için yeni binamızda tüm donanımlar da tamamlandı. Disleksi; zekâsı normal ve normalin üstü çocukların standart eğitim almalarına rağmen belli alanlarda öğrenmede zorluk yaşayan dinleme, konuşma, okuma, yazma, akıl yürütme ile matematik yeteneklerinin kazanılmasında ve kullanılmasında önemli güçlüklerle kendini gösteren bir öğrenme bozukluğudur. Doğuştan gelen bir öğrenme bozukluğu olmasına rağmen ilkokula başlandığında kendini gösterir. Disleksinin nedeni henüz tam olarak bilinemese de nörolojik kökenli olduğu bilinmektedir ve diğer nörolojik bozukluklar gibi gün geçtikçe oranları artmaktadır. Disleksi, en sık görülen öğrenme güçlüklerinden biridir. Dünya üzerinde oranı % 8 ila 10 arasında olmakla beraber bu oran bazı ülkelerde %20'ye kadar çıkabilmektedir. Türkiye'de ise tanı alan disleksi sayısı, okul çağı çocuklarında yüzde 10

oranında görölürken, 18 milyon öğrencinin olduğı Türkiye’de yaklaşık 2 milyon dislektik öğrenci bulunuyor. Bir diğeri ise kayıt dışı henüz tanı almamış her 6 çocuktan 1’i disleksi, yani öğrenme bozukluğu yaşamaktadır. Disleksi bir hastalık değildir. Dislektik çocukların öğrenme ile beyindeki bazı bağlantı yolları normale göre farklıdır. Bu nedenle öğrenmenin değişik alanlarında güçlükler yaşarlar. Disleksi bilimsel araştırmalara göre genetik, nörolojik ve çevresel faktörlerin kompleks etkileşiminden kaynaklandığını göstermektedir, Ancak ailesel geçiş yüzde 100 değildir. Yani anne veya babada disleksi varsa çocukta da kesin disleksi olacak demek değildir, ancak olma olasılığı normale göre yüksektir. Uygun tedavi ve eğitim, varsa eşlik eden hastalıkların tedavisi yapılmalıdır. Bireysel eğitim ve gerekli olması halinde uygun terapi ve tedavi destekleri verilmezse dislektik belirtiler ömür boyu aynı düzeyde seyrederek ilerleyen yaşla birlikte performans gerektiren alanlar çoğalıp şekil değiştireceğı için başka zorluklar da tabloya eklenecektir. Tedavi için kesin bir süre verilemez. Tanının erken konulması ve erken müdahale erken destek eğitimine başlanması daha çabuk düzelmeyi sağlar. Dislektik çocuklar uygun destek eğitimini aldıktan sonra, akademik olarak başarılı olup, çeşitli iş dallarında çalışmaları mümkündür. Ayrıca çok önemli bir konuya da değinmek istiyorum dislektik çocuklar yaşlılarından farklı oldukları için öğretmenleri tarafından hasta veya IQ seviyesi düşük gibi görülebiliyor ve çocuk içinden çıkamayacağı bir öğrenme korkusuna saplanıyor. Bu da özgüven eksikliğine, ders çalışmakta veya okula gitmekte isteksizliğe neden olmaktadır. Bu durum çocuklarda travmatik sosyal ve öğrenme sürecine girmektedir. Bu durumda dislektik çocuklarda; düşük özsaygı ve özgüven sorunları, stres ve anksiyete, depresyon, sosyal izolasyon, dikkat eksikliği ve hiperaktivite gibi sorunlar ile karşılaşmaktadır. Bu psikolojik sorunlar disleksi olan her bireyde aynı şekilde görülmeyebilir ve şiddetleri değişkenlik gösterebilir. Ancak, disleksinin bireylerin genel yaşam kalitesi ve psikososyal iyilik halleri üzerinde önemli etkileri olduğu bilinmektedir. Diğer gruplarda olduğu gibi dislekside de erken tanı ve eğitim çok önemlidir. Bizim tavsiyemiz ise çocuğunuzda şüphelendiğimiz durumlara teşhis ve erken müdahale için hızla harekete geçmenizdir. Çünkü maalesef disleksi kendi kendine düzelmesi mümkün olmayan bir nörolojik bozukluktur. Erken tanı ile desteklenen

bireyselleştirilmiş eğitim yaklaşımlarıyla yönetilir ve sonuçlar memnun edicidir. Son söz olarak, bizim tüm bu hizmetleri ücretsiz olarak verirken her zaman yanımızda olarak destek veren Konak Belediyesine ve İzmir Büyük Şehir Belediyesine teşekkür ediyorum. Ve ayrıntılı bilgi için Konak Engelsiz Yaşam Köyümüzün iletişim bilgisini paylaşıyorum. 0501 235 90 08. Dileğimiz, bize ihtiyacı olan tüm çocukların hayatına dokunabilmektir...

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatıra

Köşe Yazıları

11. Yazı

12 Temmuz 2024

Dil ve konuşma terapisi nedir?

Dil ve konuşma terapisi nedir? Dil ve konuşma terapisi, konuşma ve dil becerilerini geliştirmeye yardımcı olan bir tedavidir. Ses üretimi, anlama, akıcılık, anlatımda netlik olmasını sağlar. Dil ve konuşma terapisi bölümü tüm yaş gruplarında dil bozuklukları, konuşma, ses, yutma fonksiyonlarının geliştirilmesi ile ilgili terapi programı hazırlar ve uygular. Dil ve Konuşma terapisti, multidisipliner biçimde çalışır. Konuşma bozukluğı seslerin doğru üretilmemesi ile ilgili bir problem iken dil bozukluğı anlamadaki güçlük ya da düşüncelerini bildirmek için kelimeleri bir araya koyamamaktır. **Dil ve konuşma terapistinin çalışma alanlarından birkaç örnek:** Artikülasyon bozukluğı: Eğer sesleri doğru çıkarmada, ya da kelimeleri doğru söylemede sorun yaşıyorsa, bu artikülasyon problemidir. Örneğin çocuğunuz ‹araba› yerine ‹ayaba› ya da ‹ekmek› yerine ‹epmek› diyorsa artikülasyon sorunu olabilir. Akıcılık sorunları (kekemelik): Eğer çocuğunuz sesleri tekrar ediyorsa; kelimeyi tamamlamayı güçlükle yapıyorsa; akıcılık sorunu/kekemelik olabilir. Örneğin; ‹sis› kelimesini söylerken ‹so-so-so-sis› ya da ‹sssssssis› diyebilir. Kekeleyen çocukların akıcılık sorunu vardır. Ses bozukluğı: Çocuğunuz cümlesine başlarken sesi gür ve net olabilir, fakat cümlesi bitinceye kadar sesi azalabilir, kısılabilir ve sesi sanki ağzında geveliyormuş gibi çıkabilir. Bazen de çocukların sesi sanki soğuk algınlığı almış gibi ya da burunlarından konuşuyormuş gibi çıkabilir. Bunlar da ses bozukluğunun birkaç örnek olabilir.

Dil bozukluğu: Çocuğunuz karşısındaki kişinin söylediklerini anlamada sorunu olabilir ya da düşüncelerini ifade etmek için kelimeleri bir araya getirmede sorunu olabilir. Böyle bir durum varsa çocuğunuzun dil bozukluğu olabilir.

Dil ve konuşma terapisini kim yapar? Dil ve konuşma bozukluğu çocukları ve yetişkinleri, tanılayan, değerlendiren, terapiyi hazırlayan ve uygulayan kişiye ‘Dil ve Konuşma Terapisti’ denir. Dil ve Konuşma Terapisti, insan iletişimi, gelişimi ve bozuklukları alanında profesyonel kişiler tarafından eğitilen; dil ve konuşma bozuklukları alanında lisans derecesine sahip olan kişidir.

Kimlerin konuşma terapisine ihtiyacı vardır?

- Akıcılık Bozuklukları (Kekemelik, Hızlı Bozuk Konuşma) -Konuşma Sesi Bozuklukları (Artikülasyon Bozukluğu, Fonolojik Bozukluk)
- Gecikmiş Dil ve Konuşma
- Genetik Sendromlara Bağlı Dil ve Konuşma Gerilikleri
- Yaygın Gelişimsel Bozukluğa (Otizm) Bağlı Dil ve Konuşma Gerilikleri
- Serebral Palsi’ye Bağlı Dil ve Konuşma Gerilikleri -Dudak Damak Yarığı Olanlarda Dil ve Konuşma Terapisi
- İşitme Engelli Bireyler İçin Dil ve Konuşma Terapisi -Ses Terapisi
- Afazi, Apraksi, Dizartri’de Dil ve Konuşma Terapisi
- Beyin Hasarı, Felç vb Durumlar Sonrasında Dil ve Konuşma Güçlüklerine Müdahale Yutma Bozuklukları **Dil ve konuşma terapisti ne yapar?** Dil ve konuşma terapisti, ortak noktası dil, konuşma ve iletişim olan alanlarda terapiye gelen kişinin yaşı ve beraberinde getirdiği tanıya göre bireysel terapi programı hazırlar ve uygular. Terapi programı eğer çocuklar içinse; oyuncaklar, kitaplar, resimli kartlar,

kimi zaman ise alternatif destekleyici iletişim sistemleri kullanırlar. Terapi programına alınan kişi yetişkinse, yaşa ve tanı kriterlerine göre bireysel terapi programı hazırlanır. Dil ve konuşma terapisti diğer uzmanlık alanlarından kişilerle takım çalışması yaptığında daha iyi sonuçlar ortaya çıkar. İş birliği yapacak olan en önemli grup terapiye gelen ocuk/kişinin ailesidir. Bunun dışında; ocuk nöroloğu, ocuk psikiyatri, KBB hekimleri, özel eğitim uzmanları, sınıf öğretmeni, okulda bulunan psikolojik danışman, fizik tedavi uzmanları ile iletişim halinde olması terapi sürecine olumlu yansıyacaktır. Aslı KURETA Konak Engelsiz Yaşam Köyü Kurum Müdürü

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

12. Yazı

19 Temmuz 2024

Dil ve konuşma terapisi neden bu kadar önemlidir?

İki hafta önce sizlere eylül ayında Konak Engelsiz Yaşam Köyü’ümüzde yeni açmayı planladığımız programlardan bahsetmiştim. Ve yazımda Disleksi / öğrenme güçlüğü tanısı alan, ya da şüphesi olan bireyler için yaptığımız çalışmaları ve hazırlıkları anlatmıştım. Bunun yanı sıra disleksinin tanımı, günümüzde görülme sıklığı, eğitsel müdahale ve karşılaştıkları sorunlardan da bahsetmiştim. Bu hafta ise dil ve konuşma problemi olan bireylerden söz edeceğim.

1. Özel eğitimde dil ve konuşma terapisi, dil ve iletişim becerilerinde zorluk yaşayan bireylerin iletişim yeteneklerini geliştirmek amacıyla yapılan terapötik yaklaşımları kapsar. Bu terapi, çocuklardan yetişkinlere kadar geniş bir yaş aralığında uygulanabilir. Dil ve konuşma terapisi, bireyin yaşına, dil ve iletişim zorluğunun türüne ve o kişinin bireysel ihtiyaçlarına göre özelleştirilir. Bu terapi, bireyin sosyal ve akademik yaşamında daha bağımsız ve etkili olmasına yardımcı olabilir. Terapi şu unsurları içerir; değerlendirme ve tanı koyma, hedef belirleme, terapi oturumları, aile ve çevre ile işbirliği, iletişim stratejileri, teknolojik destekler. Özel eğitimde dil ve konuşma terapisi çok önemlidir. Çünkü dil ve iletişim becerileri, bireylerin yaşamlarının her alanında önemli bir rol oynar ve bilhassa özel eğitim alan önemli sayıda çocuğumuzda bu konuda yetersizlik gözlenmektedir. Bu terapinin önemini anlatan başka nedenler de vardır: iletişim yeteneğini geliştirme, sosyal ilişkileri güçlendirme, akademik başarıyı destekleme, özgüveni artırma, yaşam

kalitesini iyileştirme bunlardan bazılarıdır. Her bireyin dil ve iletişim zorlukları farklıdır. Dil ve konuşma terapisi, bireyin ihtiyaçlarına özel olarak tasarlanır ve uygulanır. Bu şekilde terapi, bireysel gelişim alanlarını hedef alır ve en etkili sonuçları sağlamayı amaçlar. Sonuç olarak, dil ve konuşma terapisi bireylerin yaşam kalitesini artırmak, sosyal ilişkilerini güçlendirmek, akademik başarılarını desteklemek ve özgüvenlerini artırmak gibi önemli faydalar da sağlar. Bu nedenlerle özel eğitimde dil ve konuşma terapisi, bireylerin yaşamlarını olumlu yönde etkileyen kritik bir hizmettir.

2. Peki ülkemizde dil ve konuşma terapisine ihtiyaç duyan bireyler için veri nedir ve hizmetler erişilebilir durumda mıdır? Ülkemizde ve diğer ülkeler arasında dil ve konuşma terapisi ihtiyacı olan bireylerin kesin sayısı hakkında geniş çaplı ve güncel veriler bulunmamaktadır. Ancak, sağlık ve eğitim alanındaki araştırma ve istatistikler, bu konuda genel bir tahmin sağlamaktadır.

- Diğer ülkelerde yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen ortalama yüzde 5 oranı dikkate alındığında, Türkiye’de sadece 0-18 yaş grubunda yaklaşık bir milyon dil ve konuşma bozukluğu olan çocuktan söz etmek mümkündür. Kanımca sunulan hizmetler, bu bireylerin büyük çoğunluğu için erişilebilir olmaktan çok uzaktır.
- Dil ve konuşma terapisi hizmetlerinde Türkiye’de neredeyiz? Ülkemizde son 15-20 yılda önemli gelişmeler olmakla birlikte, dil ve konuşma terapisi alanında tanılama ve müdahale hizmetleri en ihmal edilmiş alanlardan biridir. Bunun temel nedeni, uzman personel azlığına atfedilebilir. Yetişmiş terapistlerin istihdamlarının sağlanamaması da son derece önemli bir eksiklik olarak sıkıntıları kısır bir döngüye sokmaktadır. Sağlık alanında kamu, özel veya vakıf hastaneleri ve üniversitelerde dil ve konuşma terapisti hizmeti parmakla sayılacak kadar sınırlıdır. Var olanların da istihdam edilememeleri nedeniyle değerlendirme ve ayırıcı tanılama doğru ve güvenilir olarak yapılamamaktadır. Dolayısıyla bu durum zaten son derece pahalı olan özel eğitim hizmetlerinin yanı sıra, çok yüksek fiyatlara eğitim alınan dil ve konuşma terapisi programlarına da ulaşmayı neredeyse imkânsız hale getirmiştir ve aynı zamanda bu durum maalesef erken müdahaleyi geciktirmektedir.

3. Bu tür yazılarımın amacı özellikle erken müdahale için ailelerde farkındalık oluşturmak ve ihtimalleri değerlendirerek ivedi olarak harekete geçmelerini sağlamaktır. Son söz olarak, bizim tüm bu hizmetleri verirken her zaman yanımızda olarak destek veren Konak Belediyesine ve İzmir Büyük Şehir Belediyesine teşekkür ediyorum. Ve ayrıntılı bilgi için Konak Engelsiz Yaşam Köyümüze ulaşmanızı öneriyorum. Dileğimiz, ihtiyacı olan tüm çocuklarımızın yeterli ve uygun desteği alabilmesidir. Sosyal devlet olarak bu konuda gerçek hizmetlerin verilebilmesi ve önlemlerin hızla alınabilmesi için üniversitelerde gerekli bölümlerin açılmasıdır.

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

13. Yazı

2 Ağustos 2024

Anne baba adayları dikkat!

Gelecek Nesilleri Korumak için Engelli Çocuk Riskini Azaltabilirsiniz Zordur engelli bir çocuğa sahip olmak! Her ebeveynin en büyük arzusu, çocuğunun sağlıklı, mutlu ve başarılı bir hayat sürmesidir. Onların gülümsemeleri, küçük başarıları, her yeni günün getirdiğı keşifler, tarifsiz bir mutluluk verir. Fakat hayat bazen beklenmedik zorluklarla bizi sınar. Engelli bir çocuğa sahip olmak, bu zorlukların en büyüğüdür ve sonsuz bir mücadele başlar. Duygusal zorluklar, fiziksel ve zihinsel yorgunluk, maddi zorluklar, sosyal zorluklar, eğitim ve gelişim zorlukları, gelecek kaygıları ve daha birçok yaşananlar... Bu bilgiyle, engelli bir çocuğa sahip olma riskini azaltmak için bilinçli adımlar atmak, bu hayali gerçeğe dönüştürme yolunda atılacak en önemli adımlardan biridir. Sevgili anne baba adayları, şimdi dikkat etmeniz gereken noktalara bakalım: Evlenmeden önce ya da çocuk sahibi olmadan önce genetik testlerin yapılması hayati önem taşır. Türkiye de akraba evliliğı oranını da göz önünde bulundurursak eşlerden birinde olan genetik olarak herhangi bir taşıyıcılığın diğereş de olma olasılığı yüksektir. Bu testlerden bazıları; SMA taşıyıcılık, Beta Talesemi tarama, Kromozom Analizi, Kan Pıhtılaşma Gen Mutasyonu testidir. Gebelik sürecinde genetik taramalar; Genetik hastalıklar, aile geçmişimizde bir gölge gibi var olabilir. Bu gölgeyi aydınlatmanın yolu, genetik testlerden geçer. Ailenizin hikayesi, risk faktörlerinizi belirler. Bu adım, gelecekteki nesillerin sağlığı için bir yatırım, umut dolu bir geleceğin anahtarıdır.

- **Prenatal Tarama ve Tanı Testleri:** Bebeğinizle İlk Buluşma Hamilelik süresince yapılan prenatal tarama testleri, bebeğinizin

sağlık durumunu erkenden öğrenme fırsatı sunar. İlk trimesterde yapılan ultrasonlar ve kan testleri, bebeğinizin size ilk selamını verdiği anlar gibidir. Amniyosentez ve koryon villus biyopsisi gibi tanı testleri ise, bu selamın ardındaki sağlık durumunu detaylandırır. > **Sağlıklı Yaşam Tarzı ve Beslenme:** Bebeğiniz için En İyi Beslenme Gebelik süreci, anne ve bebeğin sevgiyle beslenen bir yolculuğudur. Dengeli beslenme, bu yolculuğun temel taşlarındandır. Folik asit, B12 vitamini ve demir gibi önemli besinleri yeterli miktarda almak, bebeğinizin sağlıklı gelişimi için hayati önem taşır. Alkol, sigara ve zararlı maddelerden uzak durmak ise, bu yolculuğu güvenli kılmanın en güzel yoludur.

- **Düzenli Tıbbi Kontroller ve Aşılar:** Sağlıklı Bir Geleceğe Atılan Adımlar Gebelik süresince düzenli doktor kontrollerine gitmek, olası sağlık sorunlarını erkenden tespit etmenin anahtarıdır. Rubella (kızamıkçık) gibi enfeksiyonlar, ciddi doğum kusurlarına yol açabilir. Bu nedenle, gerekli aşıların yapılması ve düzenli tıbbi kontroller, bebeğinizin sağlıklı bir geleceğe adım atmasını sağlar.
- **Çevresel Faktörler ve Kimyasallar:** Bebeğinizi Koruyun Günlük yaşamda maruz kalınan çevresel toksinler ve zararlı kimyasallar, gebelik sürecini olumsuz etkileyebilir. Pestisitler, ağır metaller ve endüstriyel kimyasallardan kaçınmak, bebeğinizin sağlığını korumanın yollarından biridir. İş yerinde ya da evde kullanılan kimyasalların güvenliği hakkında bilgi sahibi olmak ve gerekli önlemleri almak, hem annenin hem de bebeğin sağlığını korur.
- **Eğitim ve Bilinçlenme:** Bilinçli Ebeveynlik Ebeveyn adaylarının gebelik süreci ve bebek bakımı konusunda eğitim alması, bu yolculuğun en güzel duraklarından biridir. Doğum öncesi eğitim programları, sağlıklı beslenme, doğum süreci ve bebek bakımı konularında bilgi sahibi olmayı sağlar. Bilinçli ebeveynler, karşılaşılabilecekleri zorluklara daha hazırlıklı olur ve sağlıklı bir bebek sahibi olma şansını artırır. Son söz; Sevgili anne babalar, engelli bir çocuğa sahip olma riskini tamamen ortadan kaldırmak mümkün olmasa da, bilinçli ve dikkatli adımlar atarak bu riski azaltmak mümkündür. Genetik danışmanlık, prenatal tarama testleri, sağlıklı yaşam tarzı, düzenli tıbbi kontroller ve çevresel faktörlere dikkat etmek, sağlıklı bir gebelik süreci ve doğum

için atılacak önemli adımlardır. Sevgiyle ve bilinçle dolu bir yolculuk, sağlıklı ve mutlu bir gelecek için en güzel başlangıçtır.

- Elbette, Merkezi yönetimin ve mahalli idarelerin gerekli titizlie sahip olması ve görevlerini yerine getirmesi de şarttır. Mesela “Engelliler Bakanlığı”, bir an önce kurulmalı ve “Engelliler Fonu” ihdas edilmelidir. Ülke çapında uygulamalar başlatılmalıdır.

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

14. Yazı

9 Ağustos 2024

Bir Engel Değil, Bir Hayat: Engelli Çocuk Sahibi Olmanın Yolculuğu...

Sevgili okurlar, Bana sıklıkla engelli bir yakınım olup olmadığını sorarlar. Ailemde ya da yakınlarımda engelli biri yok, ama uzun yıllardır bu grupla beraberim. Dünyada ve ülkemizde bu durumdan etkilenen çok sayıda birey var. Dünyadaki en büyük azınlık grubu olan engellilerin ülkemizde gerektiği şekilde destek alamaması üzücü bir gerçek. Bunun içinse neredeyse tüm yetkililere “Engelliler Bakanlığı”nın gerekliliğini anlatmaya çalışıyorum. Ayrıca biz sağlıklı bireylerin de kefaretinin nefesimiz yettiğinde onların yanında olmak ve elimizden geldiğinde dertlerine derman olmaya çalışmak olduğunu düşünüyorum. Bu hafta size engelli bir çocuğa sahip olmanın zorluklarından bir sonraki hafta da bu yolu kolaylaştırmak için yapılabileceklerden bahsedeceğim. Engelli bir çocuğa sahip olmak, duygusal, fiziksel, maddi ve sosyal açıdan birçok zorluk getirebilir. Ancak sevgili anne, babalar bu zorluklarla başa çıkmanın yolları da vardır. Güçlü destek sistemleri, eğitim ve rehberlik hizmetleri ile bu süreçte daha başarılı olabilir ve süreci biraz daha rahat yönetebilirsiniz. Sevgi, sabır ve anlayış bu yolculuğun en önemli kılavuzlarıdır. Unutmayın ki, her zorlukta yanınızda olan profesyoneller ve sizinle aynı duyguları paylaşan başka aileler de var. O zaman birlikte, sevgiyle aydınlanan bu yolda yürümeye devam edelim.

1. Duygusal zorluklar: Bitmeyen endişe

Engelli bir çocuğunuz olduğunu öğrendiğinizde ilk başta inanmak zor gelir, kabullenmek ise daha da zordur. Şok, ardından büyük bir üzüntü kaplar

yüreğınızı. Sürekli bir kavga ve endişe hissedersiniz. Günlük bakım ihtiyaçları, tıbbi randevular ve gelecekle ilgili belirsizlikler ebeveynlerde sürekli bir stres ve anksiyeteye neden olabilir. Çocuğunuzun geleceğı, sağıık durumu, mutluluğı... Toplumda nasıl karşılanacağı konusundaki belirsizlikler, geceleri uykularınızı böler. Çaresizlik ve belirsizlik hissi sürekli endişe gibi duygulara yol açabilir. Bu durumu kabullenmek, zaman ve büyük bir içsel güç gerektirir. Kardeşler arasında da dengeyi sağılamak zor olabilir. Diğerk çocuklarınızın da ilgiye ve sevgiye ihtiyacı vardır, ancak engelli kardeşlerine daha fazla zaman ve enerji harcamak zorunda kalabilirsiniz. Bu durum, aile içinde duygusal bir dengesizlik yaratabilir.

2. Fiziksel ve zihinsel yorgunluk: Sonsuz bir mücadele

Engelli bir çocuğın bakımı, sabır ve sonsuz bir sevgi gerektirir. Engelli bir çocuğın bakımı, 24 saat süren bir görev gibidir. Günlük yaşam aktivitelerinde sürekli yardım etmek zorunda kalmak, hem fiziksel hem de zihinsel olarak yıpratıcı olabilir. Çocuğunuzun uyku düzenindeki problemler, sizin de yeterince dinlenmenize engel olabilir. Sürekli tetikte olmak, sürekli endişe içinde yaşamak, annenin ruhunu ve bedenini yorgun düşürebilir.

3. Maddi zorluklar: Sevgiyle dolu ama zor bir yolculuk

Engelli bir çocuğın sağıık masrafları, tedavi ve terapi gereksinimleri nedeniyle oldukça yüksek olabilir. Bu durum, aile bütçesinde büyük bir yük oluşturabilir. Bazen bir ebeveynin, çocuğuna bakmak için işini bırakması gerekebilir. Bu, aile gelirinde azalma ve mali sıkıntılara yol açabilir. Ancak, bu sıkıntılara rağmen çocuğunuzun ihtiyaçlarını karşılamak için elinizden geleni yaparsınız, çünkü onların sağıığı ve mutluluğı her şeyden daha önemlidir.

4.Sosyal zorluklar: Annelik ve yalnızlık

Toplumda engelli bireylere karşı hala bazı önyargılar ve yanlış algılar var. Bu durum, anne olarak sizin de sosyal izolasyon yaşamanıza neden olabilir. Destek sistemlerine erişim konusunda zorluk yaşamak, uygun okullar, terapi merkezleri ve destek gruplarının bulunmaması, bazen kendinizi yalnız ve çaresiz hissetmenize yol açabilir.

5.Eğitim ve gelişim zorlukları: Umutla beklenen bir gelecek

Engelli çocuklarınızın özel eğitim ve bireyselleştirilmiş öğrenme programlarına ihtiyaçları vardır. Bu programları sağlamak ve takip etmek, anne olarak sizin sorumluluğunuzdur. Onların fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerini desteklemek için ekstra çaba ve kaynak gerekebilir. Ancak her küçük ilerleme, her yeni başarı, size umut ve güç verir.

6. Gelecek kaygıları: İçinizdeki derin endişe

Anne olarak en büyük kaygınız, çocuğunuzun gelecekte bağımsız bir yaşam sürdürebilmesi olacaktır. Bizden sonra ne olacak sorusunun kabus çıkmazı. Onların yetişkinlik dönemindeki ihtiyaçlarını karşılamak ve güvenli bir gelecek sağlamak, her anınızı kaplayan bir endişe kaynağıdır. Ama her şeyden öte, onların mutlu, güvende ve sevdikleriyle dolu bir yaşam sürmesini istersiniz. Özetle; çok zor bir imtihan söz konusudur. Samimiyetle inanıyorum ki, gösterilen gayret, sabır ve başarı, cennetin kapılarını açacaktır.

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatıra

Köşe Yazıları

15. Yazı

16 Ağustos 2024

Zorluklar karşısında birlikte: Engelli aileler için kalpten tavsiyeler

Geçen haftaki yazımda engelli bir çocuğa sahip olmanın, aileler için birçok maddi manevi zorluk ve duygusal dalgalanmalar yarattığından bahsetmiştim. Son zamanlarda tüm mecralarda “Devlet kendisine emanet edilen engelliye takip etmeli, ona sahip çıkmalıdır” diyerek bu kapsamlı konunun devlet, yerel ve mahalli yönetimlerce ele alınmasının öneminden söz ediyorum. Engelliler Bakanlığının zaruretiini açık bir şekilde ortaya koyuyorum. Ancak, bazı zorluklar ailemizin içinde sevgi, destek ve doğru stratejilerle de aşılabılır. Engelli bir çocuğa sahip olmanın zorluklarından bahsettik, bu hafta da zorlukları sevgiyle aşmanın yolları için bazı küçük tavsiyelerimiz olacak.

1. Tıbbi Destek

- **Düzenli Tıbbi Bakım:** Çocuğun sağlık durumu için gerekli olan düzenli tıbbi kontroller ve tedaviler.
- **Uzmanlık Hizmetleri:** Özel uzmanlık gerektiren durumlar için çocuk doktorları, nörologlar, ortopedistler, psikiyatristler ve diğer uzmanlardan destek almak.

2. Eğitim ve Gelişim Desteği

- **Özel Eğitim Programları:** Çocuğun özel eğitim ihtiyaçlarına uygun bireyselleştirilmiş eğitim programları.

- **Ergoterapi ve Fizyoterapi:** Fiziksel gelişim ve motor becerilerin de desteklenmesi için terapiler.
- **Konuşma ve Dil Terapisi:** İletişim becerilerinin geliştirilmesi için konuşma ve dil terapistlerinden yardım almak.

3. Psikolojik ve Duygusal Destek

- **Aile Terapisi:** Ailenin genel ruh sağlığını korumak ve duygusal zorluklarla başa çıkmak için terapi.
- **Bireysel Danışmanlık:** Ebeveynler ve çocuklar için bireysel psikolojik destek.
- **Destek Grupları:** Benzer deneyimlere sahip ailelerle bir araya gelerek duygusal destek sağlamak ve deneyim paylaşımı.

4. Finansal Destek

- **Devlet Yardımları:** Engelli çocuklar için sunulan sosyal yardımlar, burslar ve maaşlar hakkında bilgi ve başvuru desteği.
- **Sigorta Bilgisi:** Sağlık sigortası kapsamının ve haklarının anlaşılması.

5. Hukuki Destek

- **Haklar ve Yasal Bilgiler:** Engelli bireylerin ve ailelerinin hakları, özel eğitim yasaları ve sosyal hizmetler hakkında bilgi edinmek.
- **Yasal Danışmanlık:** İhtiyaç duyulduğunda yasal süreçler ve hak talepleri konusunda profesyonel danışmanlık almak.

6. Sosyal ve Toplumsal Destek

- **Toplum Kaynakları:** Yerel toplum kaynakları, aktiviteler ve sosyal etkinlikler hakkında bilgi.

- **Farkındalık ve Savunuculuk:** Engelli bireylerin toplumdaki haklarını ve eşitliklerini savunmak için farkındalık kampanyalarına katılmak.

7. Eğitim ve Bilgilendirme

- **Seminer ve Atölyeler:** Engelli çocukların bakımı, eğitimi ve gelişimi hakkında eğitim programları ve atölyeler.
- **Bilgilendirici Kaynaklar:** Kitaplar, makaleler ve çevrimiçi kaynaklar aracılığıyla bilgi edinmek.

8. Bakım Desteğı

- **Bakıcılık Hizmetler:** Ebeveynlerin dinlenmesi ve kendi sağlıklarına özen göstermesi için profesyonel bakıcı hizmetleri.
- **Kısa Süreli Bakım:** Geçici bakım hizmetleri, ailelerin rahatlaması ve ihtiyaç duydukları kişisel zamanı elde etmeleri için önemli olabilir.

9. İş ve Kariyer Desteğı

- **Esnek Çalışma Saatleri:** Ebeveynlerin iş ve bakım yükümlölüklerini dengelemeleri için esnek çalışma saatleri veya uzaktan çalışma imkanları.
- **Kariyer Danışmanlığı:** İş hayatındaki hedeflerin ve bakım sorumluluklarının dengelenmesine yardımcı olabilecek danışmanlık hizmetleri.

10. Rekreasyonel ve Eğlence Aktiviteleri

- **Engelli Çocuklar İçin Uygun Aktiviteler:** Çocuğun ilgi alanlarına ve yeteneklerine uygun, spor, sanat ve sosyal aktiviteler.
- **Aile Dostu Aktiviteler:** Tüm aile üyelerinin katılabileceğı, engelli çocuklar için erişilebilir ve eğlenceli etkinlikler.

Bu iki haftalık yazımı yine bir son söz ile sonlandırmak isterim; Aslında, yukarıda sıraladığımız tavsiyelerin birçoğunu sizin bildiğinizi ve okurken sıklıkla 'keşke' dediğinizi duyar gibiyim. Ancak, Vakıf ve Konak Engelsiz Yaşam Köyü olarak elimizden geldiğince yanınızda olduğumuzu bilmenizi isterim. Umarım yine de bir ışık olmuşuzdur. Dileğimiz ise bir an önce Engelliler Bakanlığının kurularak yolunuzda sizinle olmasıdır. Not: Tüm aileler, vakfımızdan (ücretsiz) danışmanlık hizmeti alabilirler. Telefon 0501 235 90 08

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

16. Yazı

23 Ağustos 2024

Yüreğinizdeki fısıltılar: “Çocuğunuzun gelişiminde özel ihtiyaçları fark etmek”

Sevgili okurlar. Bu hafta sizlerle erken dönemde bebeğinizde, çocuğunuzda fark edebileceğiniz gelişim farklılıklarından bahsetmek istiyorum. Belki, uzun zamandır keyfinizi kaçırabilecek konularda yazıyorum. Ancak özel eğitimde de “Erken Müdahale” yaşamınızda her şeyi değiştirebilir. Vakıftan yıllardır özel gereksinimli birçok çocuğun manevi anne babası olunca, birçok travmanın üstesinden gelirken en çaresiz anlarda bile hızlı geçişlere ihtiyacı olduklarını gördüm. Aslında anne ya da baba olarak, çocuğunuzun hayatındaki en küçük değişiklikleri bile fark edersiniz. Onun ilk gülümsemesini, ilk adımlarını, ilk kelimelerini dört gözle beklersiniz. Ancak bazen bu anlar beklediğiniz gibi gelmez. Bebeğinizin gelişiminde farklılıklar gözlemlersiniz, ama ilk başta bunu kabul etmek zordur. İçinizde bir yerde bir şeylerin yolunda gitmediğini hissedersiniz, bu düşüncüyü bir türlü zihninizden atamazsınız. Zaman geçtikçe, belki de diğer çocuklarla arasındaki farklar daha belirgin hale gelir. Arkadaşlarının çocukları yürümeye başladığında, sizin bebeğiniz hala emeklemekte zorlanabilir. Diğer bebekler gülüp oynarken, sizin çocuğunuz göz teması kurmakta zorlanabilir. Belki de adıyla seslendiğinizde size dönüp bakmaz, dünyasında kaybolmuş gibi hissedersiniz. Bu farkındalık acı verici olabilir. Onun farklı olduğunu, belki de özel bir desteğe ihtiyaç duyduğunu kabullenmek, büyük bir cesaret gerektirir. Bir gün doktor muayenesinde otururken, doktorunuz size çocuğunuzun bazı gelişimsel gerilikler gösterdiğini söylediğinde kalbiniz sıkışır. Belki de o an dünyanın ağırlığı omuzlarınıza

biner. Ancak bu noktada şunu hatırlatmak önemlidir; Çocuğunuz her ne olursa olsun, o hala sizin bir parçanızdır, hayatınızdaki en değerli varlıktır. Belirtiler her zaman net olmayabilir. Bebeğinin motor becerilerinde gecikmeler, dil gelişiminde sorunlar, sosyal etkileşimde zorluklar yaşaması gibi belirtiler olabilir. Ancak bu belirtiler sadece bir başlangıçtır. Asıl önemli olan, bu zorluklarla nasıl başa çıktığınızdır. Sevginiz, sabrınız ve desteğinizle, çocuğunuzun en iyi şekilde gelişmesine yardımcı olabilirsiniz. Engelli bir çocuğunuz olduğunu öğrenmek, hayatınızı tamamen değiştirebilir. Ancak bu, hayatınızın sonu değil; belki de farklı bir başlangıçtır. Çocuğunuzla birlikte keşfedebileceğiniz yeni yollar, yaşayacağınız özel anlar ve onunla kuracağınız güçlü bağ, size her şeyin ötesinde bir sevgi sunar. Çocuğunuzun farklı olması, onun özel ve eşsiz olduğunu gösterir. Onunla birlikte bu yolculuğa çıkarken, her adımda sevginizin ve desteğinizin onu nasıl güçlendirdiğini göreceksiniz. Bu süreçte, çocuğunuzdan öğreneceğiniz şeyler belki de hayatta sahip olabileceğiniz en büyük dersler olacaktır. “Eğer bir gün çocuğunuzda farklı davranışlar hissederseniz, Konak Engelsiz Yaşam Köyümüzde size ücretsiz eğitsel değerlendirme ve süreciniz hakkında destek verebileceğinizi hatırlamak istiyorum.” Çocuğunuzun engelli olup olmadığını anlamak, gelişim süreçlerini dikkatle izlemeyi ve belirli işaretlere dikkat etmeyi gerektirir. Her çocuk farklı bir hızda büyür ve gelişir, bu nedenle her gecikme veya farklılık bir engelin göstergesi değildir. Ancak, bazı genel belirtiler şunlar olabilir:

1. Fiziksel Belirtileri:

Motor Gelişim Gerilikleri: Yürüme, emekleme, el becerileri gibi motor becerilerde gecikmeler. Kas Tonusu Sorunları: Kasların çok gevşek veya çok sert olması, hareketlerde kısıtlılık. Denge ve Koordinasyon Sorunları: Sık sık düşme, düzgün yürüme veya koşmada zorluk.

2. Zihinsel ve Gelişimsel Belirtileri:

Dil ve İletişim Gelişiminde Gerilik: Konuşma, anlama, dil becerilerinin yaştlarına göre geride olması. Öğrenme Güçlükleri: Basit kavramları öğrenmede zorluk, dikkat süresinde kısalık hafıza sorunları. Sosyal Etkileşim Zorlukları: Diğer çocuklarla oyun oynama veya iletişim kurmada isteksizlik ya da zorlanma.

3. Duyusal Belirtileri:

Görme veya İşitme Sorunları: Çocuğun çevresindeki seslere, ışığa veya harekete tepki vermemesi. Duyusal Hassasiyet: Ses, ışık, dokunma gibi duysal uyarılara aşırı tepki veya tam tersi tepki vermeme.

4. Davranışsal ve Duyusal Belirtiler:

Tekrarlayan Hareketler: Sallanma, el çırpma gibi sürekli tekrarlayan davranışlar. İnme veya Aşırı Hiperaktivite: Ya çok hareketli ya da çok hareketsiz olma durumu. Uyum Sorunları: Rutin değişikliklerine karşı aşırı tepki verme, uyum sağlamakta zorlanma.

5. Kronik Sağlık Sorunları:

Nöbetler: Epileptik nöbetler, bayılma gibi sağlık sorunları. Beslenme Sorunları: Yemek veya içme güçlükleri, yetersiz kilo alımı.

6. Sosyal Belirtiler:

Sosyal Çekilme: Diğer insanlarla iletişim kurmaktan kaçınma. Kaygı veya Depresyon: Aşırı kaygı, üzüntü, hırçınlık gibi duysal belirtiler. Bu ve dikkatinizi çekebilecek diğer belirtiler, çocuğunuzda bir engel olduğuna dair işaretler olabilir, ancak her çocuk farklıdır ve bu belirtiler başka durumların da göstergesi olabilir. Bu nedenle, bu tür belirtiler gözlemlendiğinde bir sağlık profesyoneli ile görüşmek önemlidir. Erken teşhis ve müdahale, çocuğunuzun yaşam kalitesini artırabilir ve ihtiyaç duyduğu desteği alması için kritik önem taşır.

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

17. Yazı

30 Ağustos 2024

Erken müdahale ile engelleri aşmak: 0-6 yaş arası çocuklar için hayati bir adım

Bir süredir engelliler ile ilgili üst üste yazılar paylaşıyorum. Son yazılarımda gebelik öncesi ve gebelikte sağlıklı bir bebeğe sahip olmak için tavsiyeler, çocuğunuzun engelli olduğunu anlamanız için bazı ipuçları, engelli bir çocuğa sahip olmanın zorlukları ve çözüm önerilerimizi sizlerle paylaşmıştım. Bu hafta ise 0-6 yaş arasında erken müdahalenin neden çok önemli olduğu konusunda yazmak istiyorum. Erken çocukluk dönemi, 0-6 yaş arası çocukların hayatında kritik bir dönemi temsil eder. Bu dönemde yapılan erken müdahale, çocuğun gelecekteki zihinsel, fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimini büyük ölçüde etkileyebilir. Özellikle tüm engel gruplarından etkilenmiş çocuklar için bu dönemde yapılacak müdahaleler, onların geleceğini şekillendiren en önemli adımlardan biri olabilir. Bu süreçte atılacak doğru adımlar, sadece çocukların değil aynı zamanda ailelerin de yaşamında derin ve olumlu etkiler yaratır. Erken müdahale hizmetlerinin sunulması, gelişimsek risk taşıyan veya gelişim geriliği olan bebekler ve çocukların gelişimlerini destekleme, yaşlılarıyla aralarındaki farkı azaltmak, gelişimlerini en iyi şekilde ve kolaylaştırarak sağlamak amacıyla gereklidir ve çok önemlidir.

Zihinsel engelli çocuklar için umut ışığı Zihinsel engelli çocuklar için erken müdahale, onların gelişim potansiyellerini ortaya çıkaran bir süreçtir. Bu dönemde, sinir hücreleri arasında milyonlarda yeni bağlantı kurulur. Erken müdahale, olası gelişimsel gecikmelerin veya sorunların tespit edilip, uygun şekilde ele alınmasını sağlar. Örneğin; dil gelişimi, motor beceriler veya sosyal etkileşimler

gibi alanlarda erken destek sağlandığında, bu çocuklar yaşitlarıyla daha uyumlu bir gelişim gösterebilirler. Özel eğitim hem de terapötik müdahalelerden fayda görürler. Erken yaşta sunulan bu destekler, çocukların eğitim hayatına daha iyi hazırlanmasını ve becerilerini geliştirmesini sağlar. Bu sayede, çocuğun okulda ve günlük yaşamda daha iyi performans göstermesi mümkün olur ve bağımsızlık becerilerini geliştirmelerine, topluma daha iyi entegre olmalarına ve gelecekteki yaşamlarında daha fazla seçenek sahibi olmalarına olanak tanır. Beynin en esnek olduğu bu dönemde yapılan destekleyici müdahaleler, çocuğun bilişsel ve duygusal gelişimine büyük katkı sunar. Bu müdahaleler, çocuğun yaşam boyu sürecek olan bağımsızlık mücadelesine atılan ilk sağlam adımlar olarak değerlendirilebilir.

Otizmli çocuklar için sosyal köprü 0-6 yaş arasında otizm spektrum bozukluğu (OSB) için erken yaşta sunulan destekler, bu çocukların topluma uyum sürecini kolaylaştırır ve gelecekte daha bağımsız bir yaşam sürmelerine yardımcı olur. Onların dünyasına ulaşmak ve sosyal ilişkilerde güçlenmelerini sağlamak için en uygun dönemdir. Tekrarlayıcı davranışlar ve duygusal hassasiyetler gibi zorluklar yaşayabilirler. Erken müdahale, bu tür davranışları yönetmek ve çocuğun uyum becerilerini artırmak için stratejiler sunar. Davranışsal müdahaleler, çocuğun günlük yaşamda daha işlevsel olmasına yardımcı olabilir. Otizmli çocuklar, dil ve iletişim alanında farklılıklar gösterebilirler. Bu önemli dönem, dil gelişimini destekleyebilir ve alternatif iletişim yöntemlerini öğrenmelerine yardımcı olabilir.

Bedensel engelli çocuklar için fiziksel gelişim desteğı Bedensel engelli çocuklar için erken müdahale, motor becerilerini, denge ve koordinasyon gelişimine, günlük yaşamda daha bağımsız olmalarına katkı sağlar. Erke yaşlarda kazandıkları beceriler sayesinde gelecekte daha güçlü ve özgür bireyler olabilirler. Fizyoterapi ve ergoterapi gibi yöntemlerle desteklenen bu çocukların hareket kabiliyetlerini artırmak, çocuğun kas ve kemik gelişimini destekleyebilir. Bu özellikle bedensel engellere bağılı olarak kas zayıflığı veya deformiteler gibi sorunlarla karşılaşan çocuklar için önemlidir. Böylece günlük yaşamda daha bağımsız hale gelmelerine imkan sağlar.

Disleksiye sahip çocuklar için akademik başarı anahtarı Disleksiye sahip çocuklar için erken müdahale, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde hayati bir rol oynar. Bu çocuklar, erken yaşlarda alacakları özel eğitim desteğı

ile okuma güçlüğü'nün üstesinden gelerek, akademik hayatta daha başarılı olabilirler. Erken dönemde sağlanan bu tür müdahaleler, çocuğun özgüvenini artırır ve eğitimde eşitlik sağlama konusunda önemli bir adım oluşturur. Erken müdahale, engelli çocukların gelecekteki yaşamlarını şekillendiren en önemli süreçlerden biridir. Bu süreçte sağlanan destekler, çocukların hayata daha güçlü bir başlangıç yapmalarını sağlar. Hem çocuklar hem de aileler için daha parlak bir gelecek inşa etmenin yolu, bu kritik dönemde atılan doğru adımlardan geçmektedir. Engelleri aşmak ve her çocuğa eşit fırsatlar sunmak için erken müdahale, hayati bir öneme sahiptir. Erken müdahalede doğru tanı almak ve çocuğuna bir yol haritası çizebilmek için yanınızda olduğumuzu bilmenizi istiyorum. Ücretsiz eğitsel değerlendirme ve danışmanlık için kurumumuz Konak Engelsiz Yaşam Köyümüzü arayabilirsiniz. (0554 551 57 50 – Aslı Kureta)

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

18. Yazı

20 Eylül 2024

Kaynaştırma eğitimi...

Bu hafta sizlerle özel gereksinimi olan çocuklarımız için belki de en önemli konulardan biri olan “Kaynaştırma” hakkında Türkiye’deki durumu paylaşmak istiyorum. Farklılıkların kucaklandığı sınıflarımız olsun. Bir sınıfa adım attığımızda, çocukların gözlerindeki merakı, heyecanı ve umut dolu bakışları görürsünüz. Her biri farklı hikayelerle, farklı yeteneklerle ve farklı hayallerle doludur. Ancak bazen bu sınıflarda, görünmeyen ama hissedilen duvarlar vardır. O duvarlar, özel gereksinimli çocuklarımızın akranlarıyla eşit bir şekilde öğrenmelerine, oynamalarına ve büyümelerine engel olabilir. Kaynaştırma eğitimi, işte bu duvarları yıkmayı, tüm çocukların bir arada, yan yana ve kalp kalbe büyüyebileceği sınıflar yaratmayı amaçlar. Birbirinden farklı ihtiyaçları olan çocukların aynı sınıfta eğitim görmesi, sadece bir eğitim modeli değil; insan olmanın, anlamanın ve kucaklamanın bir yoludur. Kaynaştırma eğitimi, sadece bireylerin değil, toplumun tüm kesimlerinin gelişimi için önemlidir. Engelli ve engelli olmayan bireylerin birlikte eğitim alması, daha kapsayıcı ve anlayışlı bir toplumun temellerini atar. Ancak, bu sürecin ne kadar önemli olduğunu bilmek yetmez; bunu yaşamak, hissetmek ve zorluklarıyla yüzleşmek gerekir. Peki, gerçekten kaynaştırma eğitiminde neyle karşı karşıyayız? **Öğretmen eğitimi ve profesyonel gelişim** Bir öğretmen için kaynaştırma eğitimi, sınıfa her sabah umutla girdiğinde karşılaştığı en büyük meydan okumadır. Farklı hızlarda öğrenen, farklı şekillerde anlamaya çalışan çocuklar karşısında, sabrını ve sevgisini korumak kolay değildir. Öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi ve özel eğitim ihtiyaçları konusunda yeterli bilgi ve deneyime sahip olmaması, uygun öğretim stratejileri ve sınıf yönetimi tekniklerini uygulamayı zorlaştırabilir.

Kaynaştırma sınıflarında, öğretmenlerin farklı öğrenme ihtiyaçlarına uygun materyal ve ders planları hazırlamak için ek zamana ve kaynaklara ihtiyacı vardır. Ancak, bu çoğu zaman mümkün olmayabilir.

Ailelerin endişesi Kaynaştırma eğitimi, sadece sınıfta değil, evlerde de yaşanır. Özel gereksinimli bir çocuğun annesi, her gün çocuğunun arkadaşları tarafından kabul edilip edilmeyeceği, zorbalığa uğrayıp uğramayacağı korkusuyla uyanır. Akran kabulü ve sosyal uyum sorunları, normal gelişim gösteren öğrenciler, özel gereksinimli akranlarını anlamakta ve kabul etmekte zorlanabilirler. Bu da sosyal dışlanma, zorbalık veya ayrımcılık gibi sorunlara yol açabilir. Diğer yandan, özel gereksinimli öğrencilerin sınıf içindeki davranışlarını yönetmek bazen zor olabilir ve eğitimi yavaşlatacaklar düşüncesiyle normal gelişim gösteren bir çocuğun annesi, «Çocuğum geri mi kalacak?» endişesiyle uykusuz kalabilir. Her iki taraf da, aslında çocukları için en iyisini isterken, toplumun onları bir arada tutmak için yeterince güçlü olup olmadığını sorgular.

Okullar! Dört duvar yetmez, sevgi gerekir Bazı okullarda, kaynaştırma eğitimi için yeterli destek sağlanamıyor. Fiziksel koşullar uygun değil, rehberlik ve özel eğitim personeli eksik, öğretmenler yeterli eğitimi almamış... Ama en çok eksik olan şey belki de, sevgidir. Sevgi ve anlayış, kaynaştırma eğitiminin temeli olmalıdır. Bu çocuklar yalnızca bilgiye değil, aynı zamanda arkadaşlığa, kabule ve hayallerine ulaşmak için fırsata ihtiyaç duyarlar.

Toplumsal farkındalık: Küçük adımlar büyük değişimlere götürür Bir çocuğun, sınıf arkadaşının farklı olduğunu gördüğünde hissettiği ilk duygu merak olur. Merak, doğru yönlendirilirse sevgiye ve kabule dönüşebilir. Ancak bunun için hepimize görev düşüyor: Anne babalara, öğretmenlere, okul yöneticilerine ve devlet politikalarına. Bir çocuğa, farklılıkların da birer zenginlik olduğunu öğretmek, belki de dünyanın en güzel dersi olur. Kaynaştırma eğitimi, sadece bir eğitim modeli değil, insan olmanın ta kendisidir. Toplum olarak, bu çocukların elini bırakmamalı, onları akranlarıyla birlikte büyüttmeli ve onlara sevgi dolu bir dünya sunmalıyız. Zorluklarla dolu bu yolculukta, her çocuğun gülüşü bizim için bir rehberdir. Bu rehberin ışığında, hep birlikte daha kapsayıcı, daha anlayışlı ve daha güçlü bir toplum inşa edebiliriz. Türkiye ve diğer bazı ülkelerde kaynaştırma eğitimi politikaları konusunda atılan adımlar olumlu olsa da uygulamada hala ciddi eksiklikler ve zorluklar bulunmaktadır.

Devlet politikalarının daha etkili olabilmesi için hem mevzuat düzeyinde hem de uygulama alanında kapsamlı ve sürekli bir iyileştirme sürecine ihtiyaç vardır. Bu süreçte, öğretmenlerin eğitimi, kaynakların artırılması, farkındalık çalışmaları ve düzenli izleme-değerlendirme gibi unsurlar kritik öneme sahiptir.

Bazı çözüm önerileri Aslında son zamanlarda sürekli Engelliler Bakanlığı’nın zaruretinden bahsediyorum. Bakanlık bünyesinde sadece “Kaynaştırma” ya ait bir birimin zaten var olan kanunların uygulamalarının güçlendirilmesi sorunların birçoğunu çözecektir. Önerilerimizin bazıları ise; Öğretmen Eğitiminin Güçlendirilmesi: Kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim programları düzenlenmeli ve öğretmenlerin özel eğitim konusundaki bilgi ve becerileri artırılmalıdır. Kaynakların artırılması: Okulların özel gereksinimli öğrenciler için gerekli materyal ve altyapı imkanlarını sağlayacak şekilde desteklenmesi gerekmektedir. Toplumda farkındalık yaratılması: Engelli bireylerin topluma kazandırılması ve kaynaştırma eğitiminin öneminin anlaşılması için farkındalık kampanyaları ve eğitimler düzenlenmelidir. Sürekli izleme ve değerlendirme: Kaynaştırma politikalarının etkinliğini artırmak için düzenli izleme ve değerlendirme yapılmalı, gerektiğinde politika ve stratejiler revize edilmelidir. Kaynaştırma eğitimi, sadece bir eğitim modeli değil, insan olmanın ta kendisidir. Toplum olarak, bu çocukların elini bırakmamalı, onları akranlarıyla birlikte büyütmeli ve onlara sevgi dolu bir dünya sunmalıyız. Zorluklarla dolu bu yolculukta, her çocuğun gülüşü bizim için bir rehberdir. Bu rehberin ışığında, hep birlikte daha kapsayıcı, daha anlayışlı ve daha güçlü bir toplum inşa edebiliriz. Çünkü bir çocuğun gülüşü, her şeyin başlangıcıdır...

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

19. Yazı

18 Ekim 2024

Çocuğunuzun sağlığını tehlikeye atmayın!

Geçenlerde bir haber; “Kars’ta K.S. ve S.S. çifti, tüm ısrarlara rağmen, doğuştan zekâ geriliği, beyin hasarı, kas hastalıkları ve ölümlere yol açabilen hastalıkların taranması için bebeğinden topuk kanı alınmasını reddetti.” Haberi takip ettim ve bu konuda biraz araştırma yaptım.

Sonra başka haber; “Topuk Kanı Taramasını Reddeden Aile Sayısı Artıyor” **Diğer haber;** “Türk Neonatoloji Derneği İstanbul’da 2021 yılında 200 binin üzerinde doğum olduğunu 1000’e yakın ailenin topuk kanı taramasını reddettiğini vurguluyor.” Hayretler içindeyim ve inanamıyorum, konu evlatlarımızken bu nasıl olur... Bu hafta da bu konuda yazmaya karar verdim. Daha önce de sadece bir tek anne ve babaya rehber olur, bir evladımızı kurtarırsanız ümidiyle defalarca köşemde engelliler ile ilgili yazılara yer verdim. Son yıllarda toplumda sağlık konularına yönelik artan değişik bir kaygı ve farklı bir direnç söz konusu. Ancak bu süreçte bazı ebeveynlerin aşı ve topuk kanı testlerine karşı gösterdikleri direnç çocukların temel haklarının ihlal edilmesine yol açıyor. Özellikle aşıların ve yenidoğan tarama testlerinin çocuk sağlığı üzerindeki kritik etkileri göz ardı ediliyor. Türkiye’de Bakanlık öncülüğünde 1987’den bu yana uygulanan Yenidoğan Tarama Programı ile bebeklerde bazı kalıtsal hastalıkların en erken dönemde tanınması ve tedavi edilmesi amaçlanıyor. Önce Fenilketonüri Tarama Programı başlamış, 1993 yılı itibarıyla tüm Türkiye’ye yaygınlaştırılmıştır. Sağlık Bakanlığı’nın yeni doğan tarama programına göre bebeğin en az canının yandığı topuktan

alınan birkaç damla kandan, daha belirti vermeden tanıma, tedavi ve yönetme şansı olan her birinin ağır sonuçları bulunan altı genetik hastalığın taraması yapılıyor. Erken dönemde yakalanan bu hastalıklar, vitamin, ilaç desteğı ve doğru beslenmeyle tedavi edilebiliyor ya da kontrol altına alınabiliyor. Erken dönemde tedavi edilmediğinde kalıcı beyin hasarı, zekâ geriliğı, gelişme geriliğine neden olan fenilketonüri (FKU), zihinsel yetersizliğe yol açan konjenital hipotiroidi (KHT), işitme kayvı, nörolojik bozukluklar gibi komplikasyonlarla seyreden biyotinidaz eksikliği (BE), akciğerler ve sindirim sistemini etkileyen kistik fibrozis (KF), hormon bozukluğu olan konjenital adrenal hiperplazi (KAH) ile kalıtsal ve ilerleyici kas hastalığı olan spinal musküler atrofinin (SMA) taraması yapılıyor. Tarama sonucunda tanısı konulan bebeklerin erken tedaviyle ölüm, kalıcı sakatlık, zekâ geriliğı, beyin hasarı gibi risklerle karşı karşıya kalmasının önüne geçiyor, sağlıklı bir geleceğı adım atmalarına imkân sağlıyor. 2023'te program kapsamında geçen yıl 930 binden fazla **bebek** tarandı, 5 binden fazla bebek kalıtsal hastalık tanısı aldı. Böylelikle, erken dönemde tedaviye yönlendirilen bebeklerin geri dönüşü olmayan sağlık sorunlarının önüne geçildi. Bazı aileler, çocuklarının sağlığını tehdit eden bir karara imza atmanın eşiğinde' Topuk kanı testi yeni doğan bebekler için hayati bir öneme sahipken, bu testi yaptırmamak, çocuğunuzun geleceğini karartma riski taşıyor. Artık bu gerçeğı görmezden gelemesiniz... Bu uyarı yazısının amacı, ailenin Topuk Kanı testini yaptırmaması halinde risklerden haberdar etmektedir...

Metabolik hastalıkların tehditleri Topuk kanı testi pek çok metabolik hastalığın erken teşhisini sağlar. Bu hasatlıklar, zamanında müdahale edilmediğinde kalıcı hasarlara yol açabilir. Örneğın, fenilketonüri (PKU) gibi hastalıklar, zihinsel gerilik ve diğerk sağlık sorunlarına neden olabilir. Bu hastalıklar, tedavi edilmediğinde çocuğunuzun yaşam kalitesini düşürür ve belki de geri dönüşü olmayan zararlara yol açar.

Zamanında müdahale fırsatını kaçırmak Erken teşhis, birçok hastalığın tedavisinde en önemli adımdır. Topuk kanı testi, hastalıkların belirtileri ortaya çıkmadan önce müdahale etme fırsatı sunar. Ancak bu testi yaptırmazsanız, çocuğunun potansiyeli ciddi şekilde riske girer. Tedavi edilmediğinde bu hastalıklar çocukların gelişiminde geri dönüşü olmayan etkiler yaratabilir.

Ebeveyn sorumluluğu Her ebeveyn, çocuğunun sağlığı için en iyi kararları almakla yükümlüdür. Topuk kanı testi yaptırmamak, bu sorumluluğu ihlal etmek demektir. Bilimsel veriler, bu testlerin gerekliliğini ve önemini açıkça ortaya koyuyor. Bilgi eksikliği veya yanlış yönlendirmeler yüzünden çocuğunuzun sağlığını tehlikeye atmamalısınız.

Son söz: Unutmayın, topuk kanı testi yaptırmamak, çocuğunuzu geleceğini riske atmak anlamına gelir. Onların sağlığını düşünerek harekete geçin ve bu testi yaptırın. Sağlıklı bir nesil yetiştirmek, sizin elinizde! Çocuğunuzun hayatında geri dönüşü olmayan sonuçlarla karşılaşmamak için gereken adımları atın. Sağlık, bir hak değil, bir zorunluluktur. Bu sorumluluğu ihmal etmeyin. **“Topuk kanı taraması ya da aşılarını yaptırmamak çocuğun üstün hakkının gaspı anlamına geliyor. O bebeğin vakti de geçiyor. Bu taramanın doğumdan sonraki ilk 24-48 saat içinde yapılması lazım. Özellikle akraba evliliklerinin sık görüldüğü ülkemizde doğuştan genetik hastalıklar daha sık görülmektedir.” Çocuğunuzun Sağlığını Tehlikeye Atmayın!**

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

20. Yazı

25 Ekim 2024

Engelleri birlikte aşalım

Gelin, bu hafta görmediğimiz engelleri birlikte aşalım... Hiç sordunuz mu? 11 milyon engelli varsa ben onları neden görmüyorum? Bu kadar çok sayıda bahsedilen engelliler nerede? Yaşadığımız çevre kimimiz için bir özgürlük alanı, kimimiz için bir hapisanedir. Engelliler için, sıradan yaşadığımız hayat çoğu zaman aşılmaz birer engel, sessiz bir çığığın yankısıdır. Onlar, evlerinde ve kendi sosyal yoksunluğunda yaşamaya mahkûmdurlar. Yarın her birimizin engelli adayı olma ihtimalimizi de göz önünde bulundurarak ve kendimizi bir an onların yerine koyarak bu hafta yazımı bunun üzerine yazmayı düşündüm. Erişilebilirlik, engellilerin eğitim, sağlık, istihdam ve sosyal yaşama tam katılımını sağlayan en temel unsurlardan biridir. Kamu kurumlarına, toplu taşımaya, teknolojilere ve dijital platformlara erişim büyük bir sorundur. Erişilebilirlik eksikliği, engellilerin bağımsız yaşamları ve toplumun içinde olmalarını sınırlar. Günümüzde engellilerin yaşadığı zorluklar yalnızca fiziksel engellerle sınırlı değil. Onlar için asıl engeller, toplumun her alanında karşılaştıkları erişim ve bakım eksikliklerinden meydana gelir. Erişilebilirlik, bir topluma engellilere sunulan en temel haklardan biri olmasına rağmen, birçok ülkede bu sorunlar devam ediyor, büyük eksiklikler ve adaletsizlikler hep karşımıza çıkıyor. Gözümüzün önünde yükselen binalar, modern caddeler ve parklar... Şehirler, her bir köşesiyle büyük bir cazibe merkezi gibi görünse de, aslında herkes için bu böyle değildir. Günümüz

karmaşasında engelliler için yaşanabilir bir dünyanın hayalini kurmak, tekerlekli sandalye kullanıcısının bakışlarını fark etmemek, ya da görmeyen engelli bir bireyin yürüyüş yollarında yaşadığı sorunları görmemezlikten gelmek mümkün müdür? Her gün biraz daha derinleşen çukur ve kaldırım problemleri, engelsiz bireyler için basit bir yolda yürümekten başka bir şey ifade etmese de, engelli bireyler için bu yollarda ilerlemek adeta bir savaş vermek demektir. Bir an düşünün! Bir parka gitmek, pazara gitmek, bir kafe de sevdiklerinizle buluşmak... Bunlar hayatın basit, sıradan olayları gibi görünüyor. Ancak engelli bir birey için bu o kadar basit değildir. Yüksek bir kaldırım, tekerlekli sandalye kullanan birine “Buraya girme” der adeta. Merdivensiz bir bina girişi, beyaz baston kullanan birine “Burası senin için değil” diye fısıldar. Bu görünmeyen engeller, aslında en ağır yüklerdir. Erişilebilirlik, sadece rampaların varlığı ya da bir asansörün var olduğu anlamına gelmez. Erişilebilirlik, tüm insanların onurlu ve bağımsız bir şekilde toplumda yer alabilmesi demektir. Bir insanın, kim olduğu veya hangi fiziksel ya da zihinsel duruma sahip olduğu ayırt edilmeden, eşit haklara sahip olması demektir. Ancak gerçek şu ki, erişilebilirlik büyük bir sorun olmaya devam etmektedir. Öte yandan dijital dünya da erişilebilirlik sorunları barındırıyor. Özellikle son yıllarda dijitalleşme hız kazanırken, birçok dijital platformun ve teknolojinin engelli bireyler için uygun olmaması, eğitim ve iş dünyasında fırsat eşitsizliğine yol açıyor. Örneğin, görmeyen bir birey için uygun olmayan bir web sitesi, onun temel bilgiye ulaşmasını dahi engelleyebilir. Engelli bireyler, teknolojiye erişemedikçe, dünyanın bir ucundaki özelliklere, insanlara ve olanaklara ulaşamıyorlar. Oysa dijital dünya, engelleri aşmak için önemli bir araçtır. Engelli bireyler her gün hayata karşı sessiz bir mücadele veriyorlar. Onların bu mücadelesi, hepimizin mücadelesidir. Her birimiz, bir adım daha atmalı, el uzatmalı ve bu dünyayı herkes için daha yaşanabilir kılmalıyız. Çünkü gerçekte, özgürlük herkesin hakkıdır ve bu hak kimsenin engeline takılmamalıdır. Devletin ya da mahalli idarelerin toplumun verimliliğini arttırması gerekiyor. Eşit şekilde herkesin hakkına saygı gösterilmesi ve bu hakların korunmasını sağlamak, insan onurunu desteklemek anlamına gelir. Engelliler, toplumda yaşayan diğer insanlar değil; bu toplumun tam merkezinde, aynı haklara ve aynı saygıya

sahip bireylerdir. Bizler, yürüdüğümüz yollarda, her binanın girişinde, her toplu taşıma aracında, “Bu şehir benim için kolay, peki ya onlar için?” diye sormalıyız. Belki de o zaman, gerçek anlamda engelleri görmek için ilk adımları atabiliriz. Toplum olarak bir araya gelerek, herkesin eşit şartlarda yaşadığı bir dünya için çalışmayı hedefliyoruz. Çünkü bu dünya, hepimizin!

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

21. Yazı

22 Kasım 2024

Engelli çocukların geleceği: Annelerin endişelerini gideren bir çözüm! (1)

Bir anneden; “Aklımın bir ucunda benden sonra ona ne olacağına yönelik düşünceler hep var. Kendi ailemde en merhametli ve ahlaklı olan kim? Acaba benden sonra onu iyi bir yere yerleştirirler mi? Onun zorbalığa uğramasını, taciz ya da istismar edilmesini benim gibi engelleyebilirler mi? Bu noktada aslında kişilerden bir beklenti içinde olmaktansa devletimize güvenmek istiyorum. Öyle bir sistem kurulmalı ki, fiziksel şartların ötesinde sabırla ona yaklaşabilecek, kaygılarını ve korkularını anlayabilecek, onu sakinleştirebilecek, sevdiği diziyi izlerken onunla birlikte gülebilecek, takıntılarını kabul edilebilir bir dereceye kadar anlayışla idare edebilecek bir personel istiyorum. Onu yaşadığı hayattan çok koparmayan, sorumluluklarını yerine getirmesi konusunda yönlendirebilen yaşadığı zorluklarda uzlaşma sağlayabilecek yürekte ve bilgide insanlar olsun istiyorum. Bu çocuklar için güvenlik ve yaşama dair kaygıların olmadığı bir yer olabilir mi? Bunun hayalini kurabilir miyim? Sırtımı devlete yaslayabilir miyim?”(Y21, Otizm yüzde 70) (Y = Yaş) (0 yüzde = Engellilik Oran). Başka bir anneden; “Ben ölsem babası ölse bu çocuğa kim sahip çıkacak. Bizlere bir şey olduğunda kim bakar bu çocuğa. Bir yeri ağrısa diyemiyor, bir şey istediği zaman işaretle anlatmaya çalışıyor. Başkası anlamıyor. Komşuya bıraksam anlamıyorlar” (Y6, Down Sendromu yüzde 70). Anneden; “Yarını düşünmüyorum, düşünürsem üzülrüm, bu düşünceyle yaşayamam. Ne kardeşlerine ne diğer olası aile üyelerine tam bakımı anlamında yükler yüklemek kendimi çok kötü hissettiriyor. Tam bir çaresizlik” (Y16, Down Sendromu yüzde 50). Ve belki de tüm annelerden: “Hani ben ölürsem, ya da başıma bir iş falan gelse, o ne olacak, kim bakar diye düşünürüm hala. Eğitime önem

vereceğız. Fiziksel gelişimi için de yüzme kursu gibi yerlere göndereceğız. Sosyokültürel açıdan gelişimini sağlamak için her şeyi yapacağız. Ama sonrası beni çok üzüyor, çok korkuyorum” (Y7, Down Sendromu yüzde 85) Çok güzel olmaz mı? Bize güvenin, onlar sizden sonra bize emanet, biz her şeyiyle ilgileneceğız desek... Onların en başından beri yıllar boyu yaşadıkları çok zor olan, kaygılı, korkulu mücadelelerle geçen hayatlarından en azından bu büyük endişeyi üstlerinden alsak... Asla kendi kontrollerinde olamayacak zamanların kaygılarını bugünden hafifletsek çok güzel olmaz mı? Anne babalar bu haklı endişeleri yaşarken ailelerini kaybeden engelli çocuklar, hayatlarının en zor dönemlerini yaşarlar. Bu süreçte, iyi bir bakım evine yerleşmek, onların güvenli ve destekleyici bir ortamda büyümeleri, yaşamaları çok önemlidir. Kaliteli bakım evleri, çocukların fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarını karşılamakla kalmaz, aynı zamanda sosyal etkileşim ve eğitim fırsatları da sunar. Bu tür ortamlar, engelli bireylerin sosyal entegrasyonunu artırarak bağımsızlıklarını geliştirmelerine yardımcı olur. Dolayısıyla, bu bakım evlerinin en iyi standartlarda olması, engelli bireylerin geleceğı için kritik bir adım olarak karşımıza çıkmaktadır. Engelli çocuklarımızın mutluluğı, güveni ve geleceğı için sağlıklı bir hayatta kalma sürecini planlamada bu tür kuruluşların önemi tartışılmaz. Bakım evlerinde kalan bireylere uygulanan psikolojik ve fiziksel şiddet olayları, ciddi sağlık sorunlarına ve hatta can kayıplarına sebep olmaktadır. Bu kurumlarda kalan bireylerde davranış ve öfke nöbetleri olabilmektedir. Bu durumları kontrol altına almaya çalışan bakım evi çalışanlarının problemleri davranış ve kriz anlarının yönetilebilmesi konusunda bilgi ve yetileri yetersizdir. Bilimsel çözümleri üzerinden ilerlenmesi gerekirken, özel eğitim konusunda yetisi olmayan bakım verenler tarafından, uygulanan yöntemler hatalı, çağ dışı ve insan haklarına aykırıdır.

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

22. Yazı

29 Kasım 2024

Engelli çocukların geleceği (2)

Bakanlık bünyesinde yer alan ya da özel olan, tüm kurumların sıkı denetim altında olması gerekmektedir. Bu kurumlara, özel gereksinimli bireylere nasıl davranılması gerektiğini bilen elemanlar alınmalı ve düzenli olarak eğitimler verilmelidir. Çalışanlara düzenli aralıklarla psikolojik testler ve destek sağlanmalıdır. Bu kurumlarda çalışmak isteyen kişiler sadece maddi kazanç sağlamak amacıyla değil, aslen vicdanlı olmalı ve çocuklarımıza destek amacıyla kurumlarda bulunmalı ve işe alımlar bu kriterler doğrultusunda yapılmalıdır. Ailelerin Engelli Çocuklarının Geleceklerine Yönelik Beklenti ve Kaygılarını toparlarsak; ailelerinin talep ettikleri zamanda engellilerin yatılı kalabilecekleri ve bakımlarının yapılacağı bakımevlerinin açılması, Anne veya babanın hastalanması veya ölümü durumunda devlet bakımı ve koruması olması, Zihinsel engelli ve Otizmlı bireylerin devlet tarafından bakıldığı kurumların insani özelliklere sahip olması. Ailelerin gelecek kaygılarını hafifletecek hizmet politikalarının oluşturulması, Belediye, Vakıf ve STK'ların iş birliği ile özel bakım merkezlerinin açılması ve bu sistemin tüm ülkede kurulması... Tüm bu haklı beklentiler için Türkiye’de gerçek bir model oluşturmak amacındayız. İzmir’de başlattığımız bu modelin ülkemizdeki tüm şehirlerde de uygulanması önemli bir ihtiyaca cevap verecektir. Bizlere emanet olan dezavantajlı bu gruba pozitif ayrımcılık da yaparak önceliği anne babasını kaybeden evlatlarımıza vermek üzere ötelenen tüm engelli bireylerimize sahip çıkmak amacındayız. Ve bunun için tüm ön hazırlıklarımız tamamlanmıştır. Amacımız “ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER BAKIM KÖYÜ” kurmak ve kontrollü ve sürdürülebilir bir şekilde devamlılığını sağlamaktır. Projede hedefimiz, özel

gereksinimli bireyler ile ilgili eğitimini tamamlamış, deneyimli bir ekip kurmaktır. Çalışanlarımızın bireylerimize nasıl davranılması gerektiğini bilen önceliğimizdir. Süreç içinde düzenli olarak eğitimler almadı, düzenli aralıklarla elemanlardan oluşması psikolojik testler ve destek sağlanmalıdır. Bu kurumlarda çalışmak isteyen kişiler sadece maddi kazanç sağlamak amacıyla değil, aslen vicdanlı olmalı ve çocuklarımıza destek amacıyla kurumlarda bulunmalı ve işe alımlar bu kriterler doğrultusunda yapılmalıdır. Açılan bu merkezlerde özel gereksinimli çocuklarımızın güvenlik, psikolojik ve fiziksel sağlığı da dikkate alınmalıdır. Özel eğitim programlarının sürdürüldüğü, iş, meslek ve hobi atölyeleri, spor birimleri gibi alanların da desteklenerek soysal anlamda sınırlı hayatlarında iş uğraş programlarının oluşturulması sürecin iyileştirilmesi için önemlidir. Evet, bu korkularla yaşamak zor. Ancak biz, geleceğin kaygı dolu bekleyişlerini ortadan kaldırmak amacıyla süreci doğru planlayarak bu belirsizliklerin üstesinden gelebiliriz. Unutulmamalıdır ki; biz bu konuda her bir adımı onlar için atıyor ve bu adımların, onların hayata tutunmasına yardımcı olmasını temenni ediyoruz. Ve iktidarın, bu çok önemli, çok acil bu problemi ön plana almasını talep ediyoruz. ON BİR MİLYON AİLE, devletin ilgisini bekliyor.

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

23. Yazı

9 Mayıs 2025

Engelli bireylerin ailelerine danışmanlık neden gereklidir?

Engelli bireylerin ailelerine sunulan her danışmanlık hizmeti, sadece bir aileye değil, topluma yapılan bir yatırımdır. Çünkü güçlü aileler, güçlü çocuklar, daha kapsayıcı bir gelecek demektir. Sevgili anne-babalar, kardeşler, büyükanne ve büyükbabalar... Bu sürecin ne kadar zorlayıcı olduğunu biliyoruz. Engelli bir bireyle yaşamak; sadece onun değil, tüm ailenin hayatını baştan sona etkiliyor. Ama unutmayın, bu yalnızca zorluklardan oluşan bir yolculuk değil. Aynı zamanda sevgiyle, sabırla ve doğru destekle çok şeyin mümkün olduğu bir süreç. Özel eğitime ihtiyacı olan çocukların ailelerine yönelik danışmanlık hizmetleri hem çocukların gelişimini desteklemek hem de ailelerin bu süreci daha sağlıklı yönetmesini sağlamak açısından çok önemlidir. Bu hizmetler, ailenin bilgi düzeyini artırmak, duygusal destek sağlamak, eğitim sürecine katılımını güçlendirmek ve yaşam kalitesini artırmak amacıyla sunulur.

Çocuk haftada birkaç saat özel eğitim alsa bile, zamanının çoğunu evde geçirir. Danışmanlık, aileye özel eğitimin hedeflerine uygun günlük rutinler, oyunlar ve aktiviteler hakkında bilgi vererek öğrenmenin evde devam etmesini sağlar.

1. Aile Eğitimi ve Bilgilendirme Danışmanlığı

- Çocuğun tanısı, özellikleri ve ihtiyaçları hakkında bilgi verme.
- Özel eğitim süreci ve kullanılan yöntemler hakkında bilgilendirme.

- Aileye, çocuğun gelişimini evde nasıl destekleyebileceğı konusunda rehberlik.
- Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) süreci hakkında bilgilendirme.
- Davranış problemleri ile ilgili protokol geliştirme

2. Psikolojik Danışmanlık

- Erken Müdahale Fırsatı Yaratmak
- Bazı çocuklar özel eğitim desteğı almıyor olabilir çünkü aileler farkında değildir veya geç başvurmuş olabilir.
- Danışmanlık hizmetleri bu aileleri erken tanı ve müdahale konusunda yönlendirebilir.
- Tanı sürecinde yaşanan şok, inkar, suçluluk, üzüntü gibi duygularla baş etmelerine yardımcı olma.
- Aile üyeleri arasındaki iletişim ve ilişkileri güçlendirme.
- Özbakım, stres yönetimi ve duygusal dayanıklılık konularında destek sağlama.

3. Haklar ve Destek Hizmetleri Danışmanlığı

- Özel eğitime ihtiyacı olan çocukların sahip olduğu yasal haklar hakkında bilgiye yönlendirme.
- Engelli bireylerin yararlanabileceğı sosyal hizmetler ve devlet destekleri hakkında bilgilendirme (eğitim desteğı, bakım ücreti, engelli maaşı vs.).

- Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM), özel eğitim kurumları ve rehabilitasyon merkezlerine yönlendirme süreçleri hakkında danışmanlık.
- Kurumsal Yönlendirme ve İş Birliği Danışmanlığı
- Rehabilitasyon merkezleri, özel eğitim okulları, terapistler gibi alan uzmanlarına yönlendirme.
- Öğretmen, okul, sağlık çalışanları ve aile arasında koordinasyonun sağlanması.

4. Aile İçi İletişim ve İş Birliği Danışmanlığı

- Ebeveynler arasında sağlıklı iletişim kurulmasına destek.
- Diğer çocuklarla olan ilişkilerde denge kurma.
- Aile bireylerinin birlikte hareket etmesi ve dayanışma içinde olması konusunda rehberlik.

5. Eğitsel Süreçte Aile Katılımı Danışmanlığı

- Ailenin, çocuğun eğitimine aktif katılımını sağlamak.
- Öğretmen ve okul ile iş birliğini artırmak.
- Ev ortamında eğitici etkinliklerin planlanmasına yardımcı olmak.

6. Geçiş Süreçlerine Hazırlık Danışmanlığı

- Okula başlama, okul değişikliği, ergenlik dönemi veya yetişkinliğe geçiş gibi dönemlerde rehberlik.
- Uygun okul, meslek veya sosyal ortamların seçilmesinde destek.

7. Çevrimiçi ve Uzaktan Danışmanlık

- Yaşadıkları bölgede eğitim eşitsizliğini ortadan kaldırmak.
- Ulaşım sıkıntısı yaşayan ya da şehir dışında yaşayan ailelere telefon, e-posta, görüntülü görüşme gibi yöntemlerle destek sağlanması.
- Unutmayın...
- Bu hayat ancak sizinle birlikte yaşanabilir. Siz ne kadar güçlüyseniz, çocuğunuz da o kadar güvenle büyür. Ve bazen güçlü olmak, her şeyi tek başına yapmak değil; yardım istemeyi bilmek demektir. Biz de Vakıf olarak yardıma hazırız. (İletişim: 0501 2359008)

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

24. Yazı

21 Şubat 2025

İzmir’de Engellilik Çalıştayı

- Cumhuriyet Halk Partisi, İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin katkılarıyla 31 Ocak- 2 Şubat tarihleri arasında ‘Engellilik Çalıştayı’ düzenledi. ‘Bağımsız Yaşam Hakkı’ sloganıyla düzenlenen, bizim de vakıf olarak katıldığımız çalıştay, 228 kişinin katılımıyla gerçekleşti. Milletvekilleri, CHP’nin 81 il de aile ve sosyal hizmetlerden sorumlu il başkanları, belediyelerin engelli hakları komisyonu başkanları, diğer sivil toplum kuruluşu temsilcileri, çok sayıda akademisyen, engelliler ve aileleri de çalıştayda yer aldı. “Engellilikle ilgili sorunlar ve çözüm önerilerinin” tartışıldığı çalıştay da tüm paydaşların sürece dahil edilmesi, disiplinler arası ve uluslararası bakış açısı bu birleşmeye güç kattı.
- CHP’nin engellilik konusundaki çalıştayı, toplumda farkındalık yaratmak ve engelli bireylerin karşılaştığı sorunlara çözüm önerileri sunmak açısından önemli bir adım gibi görünüyor. Bu tür çalıştaylar, engelli bireylerin sosyal yaşama daha aktif katılabilmesi için gerekli düzenlemeler hakkında kamuoyunu bilgilendirebilir ve politika önerileri geliştirilmesine olanak tanıyabilir. (Emeği geçen herkese minnettarız.)

- CHP'nin engellilik çalıştayını, aslında toplumsal eşitlik ve adaletin sağlanması adına da kritik bir fırsat. Engelli bireylerin toplumsal yaşama daha güçlü bir şekilde dahil olabilmesi için sadece fiziksel erişilebilirlik değil, aynı zamanda eğitim, sağlık, istihdam gibi alanlarda da iyileştirmeler yapılması gerekir. Bu tür etkinlikler, politikaların bu doğrultuda şekillendirilmesine katkı sağlamak için önemli bir platform olabilir.
- Ayrıca, engelli bireylerin haklarına dair toplumda farkındalık yaratmak, toplumsal bir sorumluluk meselesi olarak da kabul edilmelidir. Çalıştayın sonucunda, engelli bireylerin karşılaştığı zorlukların giderilmesi için somut öneriler ve politikalar geliştirilmesi, toplumun bu konuda daha bilinçli ve duyarlı olmasına katkı sağlayabilir. Defalarca yazdığım ve her mecrada bahsettiğim, engellilerin yaşadığı tüm sorunlara kapsayıcı çözümler bulmak için 'Engelliler Bakanlığı' kurulmalı ve 'Engelliler Fonu' ihdas edilmelidir. Çalıştay ile ilgili notları sizlerle paylaşmak istiyorum;
- 31 Ocak 2025 çalıştayın 1. gününde moderatörlüğünü İzmir Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Prof. Dr. Pınar Okyay'ın yaptığı panelde 'Hak Temelli Engelli Politikaları' konuşuldu.
- IPA Ajansı Başkanvekili Av. Turan Hançerli; Kadının Güçlenmesi için Engellilik Politikaları/ UN Women Türkiye Program Analisti Gülbanu Altunok Dertli; Sağlıkta Erişilebilirlik,/ Ege Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hatice Şahin; Adalette Erişilebilirlik,/ İzmir Barosu Engelli Hakları Komisyonu Av. Müjgan Bilgen Özen hak temelli engelli politikaları, engelli kadının güçlendirilmesi, sağlığa ve eğitime ulaşılabilirlik, engelliler için hukuksal çalışmalar ile ilgili bilgiler paylaşıldı.
- 1 Şubat 2025 çalıştayın 2. günü, Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi'nde çok geniş katılımı yapıldı. İzmir İl Başkanı Şenol Aslanoğlu, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Cemil Tugay, CHP Aile ve Sosyal Hizmetlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Aylin

Nazlıaka'nın konuşmalarının ardından CHP Genel Başkanı Sayın Özgür Özel de engellilerin sorunlarına ivedilikle çözüm getireceklerini ve “Engelliler Bakanlığını” kuracağını sözünü verdi.

- Çalıştayın 3. bölümünde ise çalıştay masalarında grup çalışmaları için 15 farklı masa kuruldu, 15 farklı konu ele alındı. Engellilerle ilgili sorunlar ve çözümleri konuşuldu. 228 kişinin masalarda görev almasıyla engellilik alanında verimli ve en geniş katılımlı çalıştay yapıldı. Gün sonunda 112 sayfalık kapsamlı bir içerik oluştu. Bu içeriklerin en kısa özetini 2 Şubat 2025 çalıştayın 3. gününde CHP Başkan Yardımcısı Sayın Aylin Nazlıaka bir basın toplantısıyla açıkladı. Ben de bir sonraki yazımda sizlerle paylaşacağım. Haklarını alamayan, ayrımcılıkla mücadele eden, yok sayılan ve türlü zorluklarla hayatına devam etmeye çalışan engelli bireylerimiz için bu çalıştayın doğru bir adım olduğunu düşünüyorum. Ancak bundan sonra oluşacak eylemler çok daha önemli. Devletin aksiyon almasını beklerken, yerel yönetimler engelli bireylerimiz için ivedilikle imkanları doğrultusunda desteklerine başlamalı. Kentte erişilebilirlik, “Konak Engelsiz Yaşam Köyü” modelimizin diğer illerde oluşturulması, “Özel Gereksinimli Bireyler için Bakım Evleri” kurmak vb gibi. Çalıştayın hemen sonra İzmir Büyükşehir Belediye Başkanımız Cemil Tugay İşitme engelli bir vatandaşımız tarafından iletilen bir konuyu ele aldı. “İşitme engelliler hastaneye gittiklerinde iletişim kurabilmeleri, yanlarında bir işaret dili tercümanı olması için bir ekip kuracağım ve böylelikle işitme engelli bireyler hastaneye gittiklerinde rahatça iletişim kurabilecekler” dedi. Bebeklerinin ağlama sesini duyamayan bir ailenin titreşimli cihaz talebi üzerine “Hoş Geldin Bebek Seti” içine işitme engelli ebeveynler için özel titreşimli cihaz eklenmesi talimatını veren Başkan Tugay ayrıca tüm engelli gruplarından kişiler ve aileleri ile alanında uzman kişilerin yer alacağı bir “Engelli Konseyi” kuracaklarını, konsey üzerinden taleplerin alınacağını duyurdu. Kendisine bize gösterdiği sağduyu ve destekleri için, engelli bireylerimize duyarlılığı ve hızla çözüme odaklandığı için teşekkür eder, engelli bireylerimiz için her zaman desteğe açık olduğumuzu da belirtmek isterim. Ayrıca Hizmetimizin devamını, sağlayan, çok önemli destekleri için, Sayın Konak Belediye

Başkanına da müteşekkir olduğumuzu belirtmek isterim. Not: Başkanlık döneminde yakından tanıma imkânı bulduğum Asil Nadir’in vefatına üzüldüm. Fevkalade mütevazı, vefalı, cömert, vatanperver bir kişiydi. Yaptığı, iyiliklerin anlatılmasına izin vermezdi. Bir ricamız üzerine (bir tanesi Seferihisar’da) 4 okul yaptırdı. Ülkemize, “Vestel” gibi bir devî kazandırdı. Kıbrıs için yaptıkları ise, saymakla bitmez. Mekanı cennet olsun.

Gözlem Ekonomiye ve Politikaya Yön Verenlerin Gazetesi

Dr. Burhan Özfatura

Köşe Yazıları

25. Yazı

28 Şubat 2025

Engellilerde sorunlar ve çözüm önerileri

Çalıştayın sonunda Sayın Nazlıaka, sonuçlara ilişkin de şu bilgileri verdi:

1. Masada, engelliliğin önlenmesi ve risk faktörlerinin azaltılması konuşuldu. Akraba evliliği, trafik kazaları, iş kazaları, tedaviye erişim sorunları gibi etkenler bulunduğu tespiti yapıldı. Çözüm olarak da şunları sıralandı: Kalıtsal hastalıklar için önleyici tedbirler alınmalıdır. Ulusal sağlık, sosyal ve eğitim politikaları oluşturulmalıdır. Çevre kazalarını önleyecek düzenlemeler yapılmalıdır. Aktif yaşlanma sürecinde fiziksel aktiviteler teşvik edilmelidir. Akraba evliliğine karşı farkındalık artırılmalıdır. Genetik hastalıklar için yasal önlemler alınmalıdır.
2. Masada, engelli bireyler için sağlık hizmetlerine ulaşım konusunda görüş alışverişi yapıldı. Engelli bireylerin sağlık hizmetine erişimde zorluklar yaşadığı ve fiziksel altyapı eksiklikleri tespit edilirken çözüm olarak şunlar sıralandı. Sağlık kuruluşlarında erişilebilirlik artırılmalıdır. Engelsiz sağlık iletişim merkezleri gibi uygulamaların bilinirliği artırılmalıdır. Her sağlık tesisinde engelli danışma birimi oluşturulmalıdır. Nadir hastalıklar için acil eylem planları yapılmalıdır. Akıllı protez tedavi yöntemlerine destek sağlanmalıdır.
3. Masada, eğitimde erişim stratejileri üzerinde tespitler yapıldı. Buna göre; engelli bireylerin eğitime erişiminin sınırlı olduğunun altı

çizildi. Çözümler ise şöyle sıralandı: Eğitim programları, engellere göre güncellenmeli ve dijital erişilebilirlik standartları geliştirilmelidir. Otizmli bireyler için sınıf düzenlemeleri yapılmalıdır. Yapay zeka destekli bilimsel öğrenme uygulamaları geliştirilmelidir.

4. Masada ise erişilebilir kentler, fiziksel ve sosyal engellerin kaldırılması konusu görüldü. Kentlerde engelliler için fiziksel ve sosyal eksiklikler bulunmakta denilerek şu çözüm önerileri geliştirildi: kapsayıcı kentsel alanlar oluşturulmalı, engelli parkı ve otobüs gibi ayrıştırıcı çözümler yerine herkes için uygun alanlar sağlanmalıdır. Yerel yönetimler için erişilebilirlik kitapçığı çıkarılmalı ve denetimler yapılmalıdır. Engelliler için afet planları oluşturulmalıdır.
5. Masada, engelli duyarlı iklim krizi ve afet yönetimi tartışıldı. İklim değişikliği ve afetler engelli bireyler için özel riskler taşımaktadır denilerek şu öneriler geliştirildi: Engelli bireylerin gereksinimlerine göre afet ve iklim değişikliği uyarı süreçleri oluşturulmalıdır. Akıllı kentler stratejisi, engelli bireyleri kazalara ve afetlere karşı koruyacak şekilde planlanmalıdır. 6. masada, engellilik ve toplumsal algılar üzerine konuşuldu. Toplumsal engellilik algısı olumsuzdur ve bu da ayrımcılık ile dışlanmayı desteklemektedir denilerek çözüm önerileri olarak şunlar sunuldu: Ayrımcılıkla mücadele yasası derhal çıkarılmalıdır. Farkındalık projeleri ve kamu spotları ile engelliliğe dair bilinç artırılmalıdır. MEB müfredatına ayrımcılıkla mücadele eğitimi dahil edilmelidir.
6. Masa, engelli bireylerin kültürel ve sosyal yaşama katılması üzerine görüş alışverişinde bulunuldu. Şu çözüm önerileri geliştirildi. Kültür ve sanat alanında erişilebilirlik artırılmalı, görevli personel eğitilerek bilinçlendirilmelidir. Engellere yönelik etkinliklerde profesyonel yardımcıları görevlendirilmelidir.
7. Masa, engellilikle rehabilitasyon ve psikososyal destek hizmetleri üzerinde tartıştı. Rehabilitasyon hizmetlerinin süresi ve kalitesi yetersizdir denilerek şu çözümler önerildi: Rehabilitasyon hizmetlerinin kapsamı genişletilmeli ve ücretsiz eğitimler sağlanmalıdır. Psikososyal destek merkezleri yaygınlaştırılmalıdır.

8. Masa, yerel yönetimlerde engelli dostu hizmet modelleri üzerinde görüş alışverişinde bulundu. Belediyelerde engelli hizmetlerinin entegrasyonu ve verimliliği artırılmalıdır denildi. Çözüm önerileri olarak, yerel yönetimlerde hak temelli bakış açısı ana akımlaştırılmalıdır önerisinde bulunuldu. Zihinsel engellilere özel hizmet modelleri geliştirilmelidir denildi.
9. Masa, engelli bireyler için hukuki destek konusunu tartıştı. Çözüm olarak şunları sunuldu: Engelli haklarına ilişkin yasal düzenlemeler yapılmalı ve adalete erişimin önündeki engeller kaldırılmalıdır. Engellilere bakım emeği veren kişilere sosyal güvenlik ve emeklilik hakkı sağlanmalıdır denildi.
10. Masa, engelli kadınlar ve kırılgan gruplar için özel politikalar üzerinde tartıştı. Engelli kadınlar ve kırılgan grupların özel ihtiyaçları yeterince dikkate alınmaktadır denildi ve şu çözümler sunuldu: Engelli kadınlara yönelik çalışmalar yapan sivil toplum kuruluşları desteklenmeli, sığınma evlerinin koşulları iyileştirilmelidir. Boşanmış engelli kadınlara istihdamda öncelik sağlanmalıdır.
11. Masa, çocuk ve gençler için erken müdahale ve önleyici sağlık hizmetlerini tartıştı. Erken müdahale ve sağlık hizmetlerine erişimde eksiklikler bulunduğundan yola çıkıldı ve şu öneriler sunuldu: Erken müdahale programları etkinleştirilmeli ve okullarda engelli çocuklar için özel eğitim ortamları oluşturulmalıdır. İşaret dili ve Braille alfabesi yaygınlaştırılmalıdır.
12. Masada engelli bireyler için yaşlılık ve çoklu yetersizliklere ilişkin entegre hizmetler tartışıldı. Şu çözümler önerildi: Yaşlı engelli bakım haritaları oluşturulmalı ve evde bakım hizmetleri yaygınlaştırılmalıdır. Akıllı şehir projeleri yaşlı engelliler için uygulanmalıdır.
13. Masa, engelli bireylerin işgücüne katılımı ve istihdam politikaları üzerine tartıştı. Çözüm olarak da engelli bireylerin istihdamına yönelik çalışmalar artırılmalı, engelli kooperatifleri kurulmalıdır den engelli bireyler yetkinliklerine uygun işlerde istidam edilmelidir denildi. Yani -mış gibi yapılmamalı, kadroya alınıyorlarsa yetkinliklerine

göre çalıştırılmalıdır. 15. masada, yapay zekâ, dijital dönüşüm ve teknolojik özümlemler tartışıldı. özüm önerisi olarak da engelli bireyler için dijital okur-yazarlık eğitimlemleri verilmelidir. Teknolojik cihazlar engellilere özel olarak tasarlanmalı ve devlet desteklemleri artırılmalıdır önerilerinde bulunuldu.”

“BİZİM AMACIMIZ ÇOK NET” İlerleyen günlerde bu önerilemleri, tespitlemleri, yaşanan sorunları değerlendireceğiz ve bununla ilgili olarak yol haritamızı ve parti politikamızı açıklayacağız. Bizim amacımız çok net. Engelli bireylere, güven içerisinde yaşayacakları onurlu ve eşit yaşam hakkının sağlandığı bir Türkiye inşa etmek. Engelli bireylere yönelik önyargıları yıkmak ve ayrımcılıkla mücadele etmek.